

WATERHULPVERLENING IJSELMEERGEBIED VAKBEKWAAM

Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid SAMIJ
2018-2022

Abstract

De SAMIJ staat voor een robuuste samenwerking bij waterhulpverlening in het IJsselmeergebied. (Boven)regionale waterhulpverlening is afhankelijk van een groot aantal partijen die samenwerken in een netwerk. Samen professionele inzet leveren kan alleen als je samen goed opgeleid, getraind en geoefend wordt. Voorliggend plan geeft handvatten om de komende jaren die multidisciplinaire vakbekwaamheid op het water inhoud te geven.

Lizza van der Klei
Plan-B Crisismanagement

Inhoud Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid SAMIJ 2018-2022

Documentgegevens.....	1
0. Inleiding	3
Leeswijzer	4
1. Visie	5
1.1 IBP.....	5
1.2 Doelgroep	5
1.3 Proces	6
1.4 Effecten	7
2. Opleiden en bijscholen	8
2.1 Doelstelling.....	8
2.2 Ontwikkelthema’s rond bijscholen en oefenen	10
2.3 Bijscholingsdagen en Bestuurlijke Conferentie	10
2.4 Nieuwe onderdelen bijscholing	10
3. Oefenen in de periode 2018-2022	13
3.1 Algemeen oefendoel SAMIJ.....	13
3.2 Oefeningen waterhulpverlening	13
3.3 Evaluatie van incident als leermoment	14
4. Planning Oefenen en Bijscholen in de periode 2018-2022	15
Bijlage 1 Deelnemers SAMIJ-regeling.....	18
Bijlage 2 Relevante ontwikkelingen	19
Bijlage 3 OTO Materieel	21
Bijlage 4 Scenariokaarten	30
Bijlage 5 Kaders en motivatie bijscholen en oefenen via de SAMIJ	46

Documentgegevens

Naam	Meerjarenbeleidsplan opleiden trainen oefenen SAMIJ 2018-2022
Versie	Definitieve
Datum	27 september 2018
Status	Vastgesteld
Opdrachtgever	SAMIJ
Auteurs	Lizza van der Klei (Plan-B Crisismanagement) en Haaye van der Straten (SAMIJ)
Beheer	SAMIJ
Vindplaats	www.samijregeling.nl onder "Documenten"

0. Inleiding

De SAMIJ is een netwerkorganisatie. Het doel van dit netwerk is het borgen van een adequaat functionerende incidentbestrijding in het IJsselmeergebied als samenhangend risicowatersysteem. In dit netwerk zijn veel partijen actief en betrokken. Partijen met allen een eigen rol en taak in de incidentbestrijding. Daarom zijn er in het Incidentbestrijdingsplan IJsselmeergebied 2018 (hierna IBP) samenwerkingsafspraken gemaakt tussen de veiligheidsregio's en waterschappen rondom het IJsselmeergebied en Rijkswaterstaat, de KNRM, Reddingsbrigade Nederland, de Kustwacht en de Nationale Politie. Om waterhulpverlening op basis van IBP goed te laten verlopen is het belangrijk dat men goed wordt opgeleid en geoefend. Aangezien meerdere veiligheidsregio's, meldkamers en crisispartners bij waterhulpverlening betrokken zijn, vergt dit de nodige afstemming. De verbinding tussen onderdelen van de crisisbeheersingsorganisatie op het land en op het water wordt tot stand gebracht. Daarnaast zijn teams op operationeel, tactisch en strategisch niveau betrokken. Die teams worden met waterincidenten geconfronteerd die, ten opzichte van landincidenten, veel minder vaak voor komen en veelal zeer complex van aard zijn. Deze factoren, samen met het personeelsverloop, reorganisaties zoals bij de Nationale Politie en de Landelijke Meldkamer Organisatie, zorgen ervoor dat er continue aandacht moet zijn voor het opleiden van (nieuw) personeel. Een goede training, samen oefenen en bijscholen van personeel is dan belangrijk. In de Overeenkomst SAMIJ 2010 is vastgelegd dat opleiden en oefenen van het IBP onder de verantwoordelijkheid van veiligheidsregio's en crisispartners valt. De SAMIJ initieert, coördineert en zorgt voor afstemming. De bovenregionale afstemming vindt onder ander plaats door middel van voorliggend Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid SAMIJ 2018-2022.

Tussen 2014 en 2017 is jaarlijks bijscholing georganiseerd voor SAMIJ- deelnemers. De vier veiligheidsregio's met veel water in hun werkgebied hebben dat op zich genomen. De bijscholing is bedoeld voor functionarissen die in hun rol vaker met waterincidenten te maken (kunnen) krijgen. Daarnaast zijn er diverse oefeningen georganiseerd, al dan niet in multidisciplinaire samenstelling. In deze oefeningen is veelvuldig samengewerkt met de convenantpartners maar bijvoorbeeld ook met defensie. In 2017 is gestart met het organiseren van sessies voor de meldkamers in het IJsselmeergebied.

Om voor de komende vijf jaar een passend Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid SAMIJ 2018-2022 op te kunnen stellen is ervoor gekozen bij de crisispartners te informeren waaraan behoefte bestaat. Op basis van zeven interviews op tactisch/strategisch niveau, een breed uitgezette digitale enquête op tactisch/operationeel niveau en een werksessie met experts vakbekwaamheid, is een duidelijk beeld ontstaan van behoeften en prioriteiten rond bijscholing en oefening.

Dit Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid SAMIJ 2018-2022 kan worden aangemerkt als een uitwerking ten aanzien van bijscholen en oefenen van het Meerjarenprogramma SAMIJ 2018-2022. Dit plan heeft ook relaties met andere planvormen. Deze relaties zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 1. Relaties met andere plannen

Document	Doel	Relatie plannen van VR en crisispartners
Wet veiligheidsregio's en Overeenkomst SAMIJ 2010	Juridische basis en borging multidisciplinaire afspraken rond samenwerking bij incidentbestrijding op het water	Bovenregionale afspraken tussen veiligheidsregio's en crisispartners
Handreiking opleiden, trainen en oefenen (2009)	Stellen van een algemeen doel en het meetbaar benoemen van opleidingsdoelen per functionaris.	Project Waterrand
Meerjarenprogramma SAMIJ 2018-2022	Programmering	Regionaal Beleidsplan
Incidentbestrijdingsplan 2018	Multidisciplinaire afspraken waterhulpverlening	Regionaal Crisisplan
Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid SAMIJ 2018-2022	Keuzes in bijscholing en oefenen van waterhulpverlening op operationeel, tactisch en strategisch niveau	Multidisciplinair Regionaal meerjaren oefenbeleidsplan
Programma Vakbekwaamheid SAMIJ 2018-2022	Concrete planning	Multidisciplinair oefenjaarprogramma

Leeswijzer

Dit Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid SAMIJ 2018-2022 is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 is de visie opgenomen ten aanzien van het realiseren van een vakbekwame waterhulpverlening. Hoofdstuk 2 gaat in op de werkwijze rond opleiden en bijscholen van functionarissen die betrokken zijn bij waterhulpverlening in het IJsselmeergebied. Daarna wordt in hoofdstuk 3 de werkwijze ten aanzien van multidisciplinaire oefeningen uiteengezet. Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van de planning en verdeling van werkzaamheden in het kader van bijscholen en oefenen voor de SAMIJ. In verschillende bijlagen is extra informatie ten aanzien van het beleid terug te vinden.

1. Visie

1.1 IBP

De SAMIJ is erop gericht de multidisciplinaire waterhulpverlening op professioneel niveau te brengen en te houden binnen het crisisnetwerk dat daarop gericht is. De werkwijze van die multidisciplinaire waterhulpverlening is opgenomen in het IBP van 2018. In het IBP zijn alle taken van de bij bestrijding van een incident betrokken diensten in het IJsselmeergebied beschreven. Het plan is multidisciplinair opgezet en bruikbaar voor alle niveaus van opschaling. Het gaat in op de te nemen acties, maar niet op de monodisciplinaire uitwerking daarvan. Verder zijn afspraken beschreven over hoe diverse organisaties met elkaar samenwerken.

Elke functionaris/organisatie die betrokken kan zijn bij een incident op het water binnen het IJsselmeergebied moet goed op de hoogte zijn van de inhoud van dit plan. Het gezamenlijke bijscholing en oefen beleid dat in dit document is opgenomen, is erop gericht dat elke functionaris zijn rol conform dit plan invulling kan geven. Daarnaast heeft men flexibiliteit, kennis, ervaring en vakmanschap nodig.

Afspraak is dat elke organisatie zelf zorgdraagt voor het opleiden van vakbekwaam personeel, ook voor waterincidenten. Het bijscholen en oefenen dat vanuit de SAMIJ wordt geïnitieerd, is gericht op incidenten waarbij multidisciplinaire samenwerking nodig is. Dat kan ook regio overschrijdend zijn. In het IBP zijn maatregelen beschreven per incidentscenario. Deze scenario's worden geoefend. Het oefenen van deze scenario's valt, proces afhankelijk, onder de verantwoording van de desbetreffende organisatie. De veiligheidsregio's in het IJsselmeergebied zijn daarbij aan de leiding en zijn verantwoordelijk voor afstemming tussen betrokken organisaties van de eigen regio.

De netwerkorganisatie SAMIJ zorgt voor de beschikbaarheid van de content, conform de Handreiking Opleiden, Trainen en Oefenen (2009) van het projectbureau Waterrand, als aansluiting op het Handboek Incidentbestrijding op het Water. Dat betekent dat de SAMIJ ook op het gebied van opleiden, trainen en oefenen adviseert, coördineert, ontwikkelt en programma's faciliteert. Daarnaast monitort ze oefeninspanningen en ontwikkelingen rond bijscholing en oefenen.

1.2 Doelgroep

Bij waterincidenten heb je te maken met teams die veelal bij incidenten op het land opereren conform de regionale crisisplannen en bij incidenten op het water veelal moeten samenwerken met teams die op het water opereren. Dit betekent dat die aansluiting van land en waterteams bijzondere aandacht vraagt. Belangrijk is dat de waterhulpverlening op het water helder georganiseerd wordt. Daarvoor zijn de functionarissen nodig die in onderstaande tabel zijn opgenomen onder de doelgroepen "operationeel".

Daarnaast worden bij complexe incidenten op het water ook op tactisch en strategisch niveau teams ingezet. Functionarissen van die teams zijn hieronder als doelgroep "tactisch/strategisch" opgenomen.

Doelgroep operationeel land

Leden CoPI (Ovd-B, Ovd-Ghor, Ovd-P, Ovd-W, operationele liaison Waterschap¹, Ovd-Gem, CoPI leider)

Centralisten Meldkamers (GMK, KWC, CMIJ, en SMC), CaCO

Doelgroep operationeel water

De On Scene Coordinator (OSC) (de procesverantwoordelijke wijst OSC aan)

Schippers, Brandweer, Politie, RWS, KNRM en REDNED

Bemanning (voorheen opstappers) Brandweer, RAV, Politie, KNRM en REDNED

Doelgroep tactisch/strategisch

Leden ROT en liaisons RWS, KWC en WS

Leden GBT en RBT

AOV-ers, adviseurs crisisbeheersing (gemeente)

1.3 Proces

Dit plan is de basis voor het vormgeven van de jaarlijkse programma's voor bijscholen en oefenen. In onderstaand figuur wordt de aanpak weergegeven, hoe invulling wordt gegeven aan de jaarlijkse bijscholing en oefeningen. Een belangrijk aspect in het kader van opleiden, trainen en oefenen is het koppelen van leermomenten en evaluaties van eerdere oefeningen en incidenten aan nieuwe oefeningen om ervoor te zorgen dat de Plan-Do-Check-Act Leercirkel gesloten wordt. Het is belangrijk om bij opleiden, trainen en oefenen 'op deze zaken door te borduren' in plaats van een nieuwe oefening als individuele casus te benaderen.

Daarnaast is het belangrijk om ervoor te zorgen dat doel en vorm op elkaar afgestemd zijn. Er zijn veel oefenvormen, en deze zijn de basis voor de oefening en de evaluatie. Echter de vorm is ondergeschikt aan het doel en de functie². Dus de vraag is: "Welke oefenvorm past nu het best bij welk oefendoel?".

Verder is het van belang leerpunten van de vorige oefening terug te laten komen in de nieuwe oefening. Bij het opzetten van nieuwe oefeningen kun je gebruik maken van evaluaties van andere crisispartners om oefenvorm en oefendoel beter in te vullen.

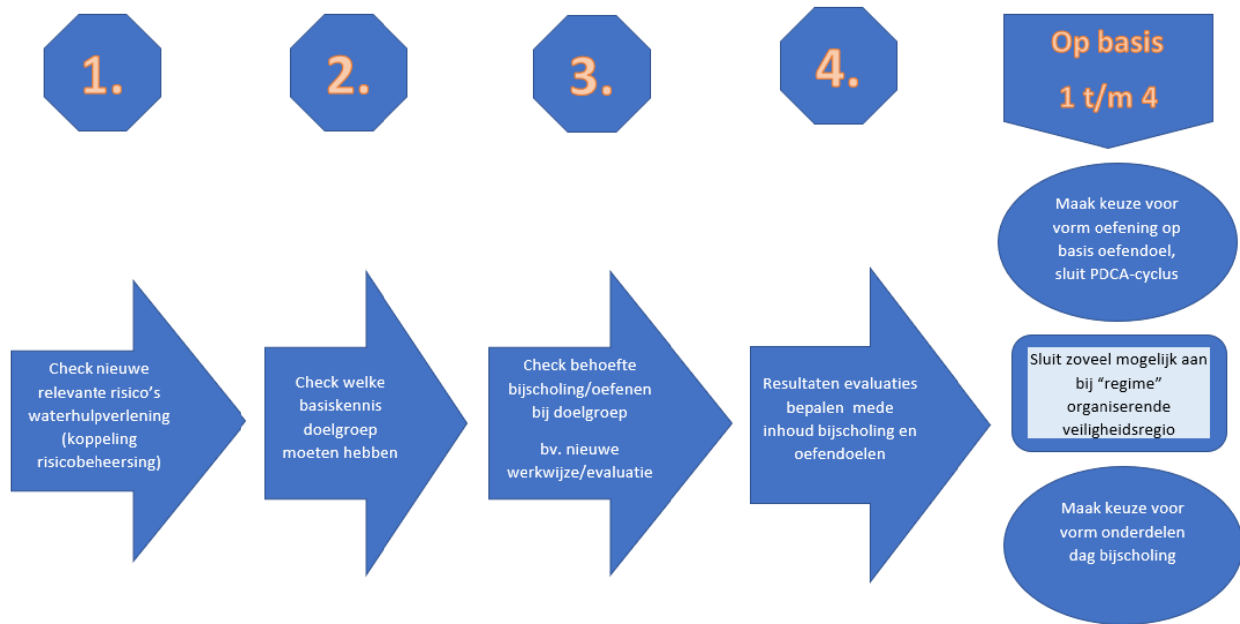
Tenslotte is het voor een lerende crisisorganisatie nodig om met het OTO-programma aan te sluiten bij de behoeften van de functionarissen.

Deze beschreven werkwijze wordt gehanteerd door de veiligheidsregio dat de Bijscholingsdag of oefening organiseert. Vier stappen worden gemaakt, voordat wordt overgegaan tot de organisatie van genoemde onderdelen. Zie hiervoor onderstaande figuur 1.

¹ De Ovd-W van een waterschap wordt (nog) niet uniform ingezet. Ook mandaat voor deze functionaris is niet overal geregeld. Om verwarring te voorkomen met de Ovd-W van Rijkswaterstaat, is hier de functionaris van het waterschap opgenomen als operationele liaison Waterschap.

² Op basis van onderzoek naar wijze van oefenen bij veiligheidsregio's, Ralf Beerens, IFV

Figuur 1: Procestappen om te komen tot invulling bijscholing en oefening

Ondersteunende informatie is als volgt terug te vinden.

- Bij stap 1: Zie Bijlage 2
- Bij stap 2: Zie Hoofdstuk 2
- Bij stap 3: Zie Hoofdstuk 2 tot en met 4
- Bij stap 4: Zie evaluaties op de site van de SAMIJ (www.samijregeling.nl onder "Documenten")

Het train de trainer traject, dat in 2010 is geïnitieerd, wordt bovendien nieuw leven ingeblazen. Dat betekent dat er trainers worden opgeleid en dat er geactualiseerd opleidingsmateriaal voor deze trainers beschikbaar komt, dat zij kunnen gebruiken tijdens het opleiden en trainen van hun eigen mensen. Deze trainers kunnen de hieronder aangegeven werkwijze mede helpen uitvoeren. Als elke partij een trainer beschikbaar heeft en deze monodisciplinair inzet, zal de inhoud van de Bijscholingsdag, beschreven in hoofdstuk 2, wijzigen.

1.4 Effecten

Dit Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid SAMIJ 2018-2022 beoogt:

- Verdelen van de inzet van capaciteit voor de organisatie van bijscholing en (Grootschalige) oefeningen tussen de verschillende deelnemende veiligheidsregio's.
- Het borgen van generieke afspraken van de crisisbeheersingsorganisatie bij waterhulpverlening.
- Het multidisciplinaire beleid voor bijscholen en oefenen vorm te geven, en de juiste accenten daarin te benoemen.
- Te adviseren over gezamenlijke eisen voor functionarissen.
- Het agenderen van gezamenlijke meerjarig bijscholing en oefenplan in SAMIJ verband, maar ook bij de verschillende crisispartners.

- Waterhulpverlening conform het IBP in te zetten, en daarmee ook landelijke uniformiteit nastreven.
- Water en land teams beter verbinden.

2. Opleiden en bijscholen

Opleiden van functionarissen wordt monodisciplinair, binnen de eigen organisatie van de functionaris verzorgd. Dit betreft basiskennis van de crisisbeheersingsorganisatie, die men eenmalig gepresenteerd krijgt. Vakinhoudelijke, monodisciplinaire kennis wordt ook geacht door de eigen organisatie te worden aangeboden aan betrokken functionarissen. Deze kennis is van belang tijdens waterhulpverlening.

In dit meerjarenbeleidsplan wordt inhoud gegeven aan het multidisciplinair bijscholen en oefenen op het gebied van waterhulpverlening. Bijscholen is gericht op het op niveau houden van basiskennis, het verdiepen daarvan en het presenteren van relevante ontwikkelingen.

2.1 Doelstelling

Het advies voor de doelgroep “operationeel” is om kennis te hebben over de inhoud van het IBP. De kennis over de scenario’s wordt verkregen door opleiding (monodisciplinair) en bijscholing (multidisciplinair). De OTO-kaarten (zie bijlage 3) en scenario-kaarten (zie bijlage 4³) zijn hiervoor de basis. Voordat men wordt ingezet, is het van belang dat deze kennis op niveau is. In onderstaande tabel is opgenomen met welke basiskennis en scenario-kaarten men bekend moet zijn. Hierbij wordt ervan uit gegaan, dat de ingezette functionarissen vanuit de algemene kolom⁴ al beschikken over algemene vakbekwaamheid ten aanzien van crisisbeheersing op het land. Bij functionarissen van de waterkolom dient men al te beschikken over algemene vakbekwaamheid ten aanzien van incidentbestrijding op het water (monodisciplinair). Beide kolommen begeven zich als het ware op elkaars terrein. De bijscholing is vervolgens gericht op samenwerking binnen de multidisciplinaire waterhulpverlening in (boven)regionaal verband.

³ Deze scenario-kaarten zijn onderdeel van het IBP 2018.

⁴ Hieronder vallen: de hulpverleningsdiensten van brandweer, politie, geneeskundige zorg en de gemeente.

Tabel 2. Overzicht basiskennis

	Leden Copi	Centralisten meldkamers (land +water)	Centralisten coördinerende meldkamers	Leden ROT, staven RWS, WS ,Kustwacht	On Scene Coördinator	Opstappers	Schippers
Basiskennis							
Kan de belangrijkste risico's op water in het eigen verzorgingsgebied benoemen.	X	X	X	X	X		X
Kan de partners hun taken/verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij de afhandeling van incidenten op (ruim) binnenwater benoemen.	X		X	X	X		
Kan de taken/verantwoordelijkheden en bevoegdheden van hulpverleningspartners bij de afhandeling van waterincidenten met effect naar het land benoemen.	X		X	X	X		
Kan de hulpverleningsorganisatie bij waterincidenten met effect naar het land op hoofdlijnen benoemen.	X		X	X	X		
Kan de hulpverleningsorganisatie bij incidenten op het water op hoofdlijnen benoemen.	X	X	X		X	X	X
Kan de processen SAR, nautisch verkeersmanagement, waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterkeren op hoofdlijnen benoemen.	X	X	X		X	X	X
Heeft inzicht in de hoofdstructuur van de multidisciplinaire hulpverleningsorganisatie bij incidenten op het water.	X		X	X	X		X
Kan het proces melding en alarmering benoemen.	X	X	X		X		
Kan de nodige inzetcapaciteit bepalen/inschatten bij een incident op het water.			X	X	X		X
Kent de opstap en aanlandingsplaatsen in het eigen verzorgingsgebied.		X	X		X		X
Scenariokaarten							
1. Mens en dier in nood	X	X	X		X	X	X
2. Verontreiniging oppervlaktewater	X		X		X		
3. Ongeval met gevaarlijke stoffen	X		X		X		
4. Brand en/of explosie	X		X		X		
5. Ordeverstoring	X		X		X		
6. Ecologisch incident	X		X		X		
7. Aanvaring en/of losgeslagen schip, object of lading	X		X		X		
8. Optreden op ijs	X		X		X	X	X

Voor de doelgroep “tactisch/strategisch” is het belangrijk dat zij kennis hebben van waterhulpverlening en ontwikkelingen rondom incidentbestrijding op het water. Via netwerkbijeenkomsten wordt men hierover getraind en geïnformeerd.

Daarnaast worden Kennis Sessies voor bestuurders en hun adviseurs (zoals AOV'ers, Adviseurs crisisbeheersing) georganiseerd. Met name voor deze doelgroep wordt in dat verband een Factsheet/mindmap Waterhulpverlening ontwikkeld.

2.2 Ontwikkelthema's rond bijscholen en oefenen

Gebleken is dat enkele thema's bijzondere aandacht nodig hebben bij de planning van bijscholing, namelijk:

- Het versterken van de organisatorische koppeling/verbinding van land-, en waterteams⁵
- Een veilige leeromgeving, bijvoorbeeld tijdens e-learning
- Trends en risico's in het IJsselmeergebied, koppeling van risicobeheersing en crisisbeheersing moet worden geborgd.
- Nadere kennismaking met elkaars domein (land en water over en weer)
- Evaluaties en *lessons learnt*, en nieuwe planvorming

Het is wenselijk deze onderwerpen bij de organisatie van bijscholing te betrekken.

2.3 Bijscholingdagen en Bestuurlijke Conferentie

Minimaal één keer per jaar wordt een bijscholingdag georganiseerd⁶. De doelgroep "operationeel" wordt geadviseerd minimaal één keer in de drie jaar een bijscholing bij te wonen. De bijscholing wordt ook de komende jaren door veiligheidsregio's georganiseerd. Een totaaloverzicht van de verdeling van organisatie van Bijscholing en Oefeningen over veiligheidsregio's is in Hoofdstuk 4 opgenomen.

Voor de doelgroep "tactisch/strategisch" is het belangrijk dat zij kennis hebben van waterhulpverlening en ontwikkelingen rondom incidentbestrijding op het water. Elk derde jaar, dus in 2018 en 2021, wordt door de SAMIJ een Bestuurlijke Conferentie georganiseerd.

2.4 Nieuwe onderdelen bijscholing

Naar aanleiding van ontwikkelingen en verschuivingen in de oriëntatie van de SAMIJ, zijn er enkele nieuwe onderdelen aan dit meerjarenprogramma toe te voegen. Deze onderdelen worden binnen een nieuwe prioriteitstelling opgenomen in het bijscholingsaanbod. Het betreft:

E-learning

De SAMIJ zal een e-learning module ontwikkelen die door organisaties kan worden ingezet om eigen personeel op te leiden en te trainen. Iedereen die in de operatie betrokken is bij incidentbestrijding op het water moet kennis dragen van de afspraken die wij daarover met elkaar gemaakt hebben. Dit zal de kwaliteit en de efficiëntie van de geboden hulp aanzienlijk verbeteren. Een elektronische leeromgeving (ELO) biedt hiervoor een platform. Doelstelling van een ELO is om de afspraken die gemaakt zijn bij incidentbestrijding op het water op eenvoudige en levendige wijze onder de aandacht te brengen en te houden. Als training dus. Het toetsen van kennis is niet aan de orde. Er wordt naar gestreefd om zo snel mogelijk, onafhankelijk van plaats, datum en tijdstip vanuit de eigen monodisciplinaire omgeving een multidisciplinaire leer- en oefenomgeving te hebben waarin content is opgenomen uit het Incidentbestrijdingsplan 2018. De content voor de ELO is ontwikkeld maar moet nog geactualiseerd worden conform het IBP 2018. Uitgangspunt is, dat er ELO-modules beschikbaar komen voor de verschillende rollen die men kan hebben in de waterhulpverlening. Voor

⁵ Denk hierbij aan jargon van land en waterpartijen, of kennis bij bestuurders over de inzet van de verschillende crisispartners van de waterkolom.

⁶ Kan ook een dagdeel zijn.

wat betreft het technische aspect moeten we ervoor zorgen dat de ELO kan worden ingelezen in de verschillen omgevingen van de diverse partners, ieder met vaak een eigen specifiek beveiligingssysteem. Na de actualisatie van de content ontwikkelt de afdeling Vakbekwaamheid van Veiligheidsregio Flevoland deze ELO voor alle veiligheidsregio's en crisispartners.

Kennissessies

Er is in het IJsselmeergebied ervaring met sessies op bestuurlijk niveau. Tijdens een bijeenkomst van RWS, Waterschap, Defensie met de burgemeester(s) is bijvoorbeeld in beeld gebracht waar iedereen over gaat tijdens een water gerelateerde crisis, en waar men ook niet over gaat. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden worden zo over en weer uitgewisseld. Dit type sessie is makkelijk voor te bereiden. Kleine table-tops, of andere elementen kunnen op maat aan het programma van zo'n sessie worden toegevoegd. Het leereffect is relatief groot. Door middel van het uitwerken van een draaiboek Kennissessies, kan een Kennissessie langs gemeenten of andere netwerkpartners rouleren. Dit draaiboek wordt voor de crisispartners opgesteld en beschikbaar gesteld. De Waterfunctionaris kan bij deze sessies ondersteunen. Hierbij kan ook aansluiting worden gezocht bij de Burgemeestersgame van het Genootschap van Burgemeesters.

Stages

Daarnaast blijkt uit de digitale enquête, dat er behoefte is aan stages binnen de waterhulpverlening. Het organiseren daarvan blijkt echter niet praktisch. Immers tijdens incidentbestrijding is er weinig ruimte om met elkaar mee te lopen, en zaken uit te leggen. Elkaar op kantoor bezoeken op een gewone dag heeft bovendien weinig zin. Het werkt echter wel goed om mensen van de andere kolom/organisatie bij je uitnodigen. Je haalt daarmee kennis in huis via de genodigden, en je laat genodigden meekijken naar wat jij georganiseerd hebt/voorbereid hebt ten aanzien van crisisbeheersing. Het draaiboek Kennissessies zal daarom ook een format leveren voor een dergelijke bijeenkomst.

Netwerkbijeenkomst

Gebleken is dat het SAMIJ-netwerk als nuttig netwerk wordt aangemerkt. Een netwerkmoment kan in de vorm worden gegoten van een netwerkbijeenkomst. Aangezien ervoor gekozen is dat de SAMIJ zich ook oriënteert op risicobeheersing, kunnen netwerkbijeenkomsten worden ingezet om risicobeheersing samen op te pakken. Trends in het IJsselmeergebied die risico's met zich meebrengen en relevante ontwikkelingen zoals energietransitie kunnen dan aan de orde komen. Maar ook partners die betrokken zijn bij de voorlichting over risico's bij binnenvaart en recreatievaart. Je zou ook elke organisatie een presentatie kunnen laten geven m.b.t. een onderwerp wat prioriteit heeft. Zo leer je elkaar beter kennen. Ook middelen, materialen, werkwijzen demonstreren kan ook bij zo'n netwerkbijeenkomst. Hierna wordt dat verder beschreven. Deze bijeenkomsten zijn een goed aanknopingspunt om het netwerk in "de koude fase" te smeden.

Demonstraties

Protocollen op papier spreken niet gauw tot de verbeelding. Daarom introduceren we demonstraties op de werkvloer, zodat protocollen tussen de oren komen. Denk hierbij aan een demonstratie met LNG, tijdens een operationeel congres LNG of een demonstratie van de opstapregeling. Ook kunnen demonstraties worden opgenomen op film. Een filmpje is immers makkelijk te delen.

Visuele onderdelen

Gebleken is dat er behoefte bestaat aan:

- Brochures met relevante thema's (ondersteunt kennis en bevordert bekendheid met SAMIJ)
- Animaties en You Tube filmpjes
- Mindmap en uittreksel IBP

Tot zover de nieuwe onderdelen van het programma opleiden. Alle onderdelen worden opgenomen in nieuwe de jaarprogramma's.

3. Oefenen in de periode 2018-2022

De SAMIJ heeft vier vormen van oefeningen:

- Kleinschalige SAMIJ-oefening
- *Table-top* oefening
- Procesoefening
- Grootschalige multidisciplinaire oefening (hierna: GMO)

Een kleinschalige oefening heeft een relatief groot leerrendement. Meerder instanties zijn hierbij betrokken. Het betreft vaak lokale of regionale oefeningen⁷, waarbij de doelgroep “operationeel” bijvoorbeeld het proces Search en Rescue, of het opstapprotocol oefent.

Recent zijn op kleine schaal table-top oefeningen georganiseerd voor het operationeel niveau door de SAMIJ. Dit wordt verder uitgerold.

Procesoefeningen zijn gericht op de randvoorwaardelijke processen die verder beschreven staan op de OTO-kaarten in bijlage 3. Een procesoefening kan als onderdeel worden meegenomen in een andere oefening, bijvoorbeeld een COPI-oefening. In ieder geval wordt via een procesoefening het totale meldkamersysteem minimaal eenmaal per jaar getest middels een meldings- en alarmeringsoefening.

Grootschalige Multidisciplinaire Oefeningen zijn gericht op multidisciplinaire samenwerking conform het IBP. In bijlage 5 is extra informatie hierover opgenomen. Tijdens een GMO versterken kolommen elkaar en denkt en handelt men gebied overstijgend. Bij deze oefeningen is evaluatie extra belangrijk. Waar mogelijk worden evaluatoren uit de landelijke poule ingezet. Daarnaast wordt de veiligheidsregio die de GMO het jaar daarop organiseert, ook betrokken.

Ontwikkelthema's rond oefeningen zijn de volgende:

- Koppeling water en landteams versterken
- Scenario's beoefenen aan de hand van trends en nieuwe risico's
- Oefeningen waarbij je in het team van plek wisselt met iemand van de andere kolom, onder begeleiding van een deskundige buddy
- Delen van *best practises* en deze rouleren
- Overwegen of er naast sessies voor meldkamer en bestuur, nog andere sessies voor specifieke doelgroepen wenselijk zijn. Denk aan ambulancepersoneel of OvD's.

Deze zaken kunnen de volgende jaren sterker worden betrokken bij de voorbereiding op oefeningen.

3.1 Algemeen oefendoel SAMIJ

Genoemde oefeningen dragen eraan bij, dat waterhulpverlening in het IJsselmeergebied op een uniforme en professioneel wijze ingezet kan worden. Het IBP is daarbij leidend, en zorgt ervoor dat de inzet van de waterhulpverlening zowel lokaal, regionaal als bovenregionaal geborgd is. Dat betekent ook, dat men alles in het werk stelt, de zorgnormen zoals beschreven in de Landelijke handreiking incidentbestrijding (IFV, 2015) op het water, te realiseren.

3.2 Oefeningen waterhulpverlening

De volgende afspraken zijn gemaakt ten aanzien van de verschillende oefeningen.

⁷ Op de randmeren heb je snel te maken met meerdere veiligheidsregio's.

De kleinschalige SAMIJ-oefening “operationeel” wordt regelmatig georganiseerd op regionaal en lokaal niveau. Tijdens kleinschalige oefeningen kan focus liggen op het verbeteren van land en waterteams, of bijvoorbeeld verbetering van informatie-uitwisseling via LCMS (Kustwacht, RWS en waterschap implementeren dit (deels⁸), of hebben het geïmplementeerd). De doelgroep “operationeel” wordt geadviseerd een dergelijke oefening jaarlijks bij te wonen.

Ten aanzien van de procesoefeningen wordt geadviseerd dit met veiligheidsregio’s en hun crisispartners op te pakken. Melding en alarmering is belangrijk omdat meldkamers⁹ bepalen in hoeverre de crisisbeheersing een vliegende start kunnen maken. Leiding en coördinatie heeft ook prioriteit aangezien dit op enkele punten op het water verschilt van crisisbeheersing op het land. Oefeningen in het kader van informatiemanagement is relevant voor partijen die netcentrisch werken verder oppakken, zoals RWS, waterschappen en de kustwacht.

In Hoofdstuk 4 is opgenomen in welk jaar welke organisatie de GMO organiseert. De oefeningen worden door veiligheidsregio’s in overleg met de SAMIJ georganiseerd. Hierbij zijn nog enkele aanvullende afspraken van kracht.

Ten aanzien van alle oefeningen moet bevorderd worden, dat men bij elkaar kan meekijken en dat oefenscenario’s met elkaar worden uitgewisseld¹⁰. Dit levert uiteindelijk nog meer uniformiteit op.

Tenslotte worden voor alle meldkamers in het IJsselmeergebied en Waddengebied sessies georganiseerd, waarbij het netwerken en het leren van elkaar centraal staan. Dit is gebaseerd op de eerdere sessies voor de coördinerende meldkamers, KWC en CMIJ. De waterfunctionaris faciliteert deze sessies.

3.3 Evaluatie van incident als leermoment

Aangezien een werkelijk incident het moment is om samen te leren, is die situatie een kans om de multidisciplinaire samenwerking te verbeteren en te versterken. Het is belangrijk om daarin zowel te kijken naar het “systeem” als naar de “leefwereld” van de verschillende partijen. Dit zet namelijk een beweging naar duurzaam veranderen in gang, evalueren als “learning journey”¹¹. Je kunt met beleidsmedewerkers en Officieren van Dienst (water) aan tafel gaan na het incident. Gezamenlijk multidisciplinair evalueren levert dan echt wat op. Wel heb je een omgeving van veiligheid en vertrouwen nodig om in openheid te evalueren, die mogelijk wordt gemaakt door leidinggevend. Daarbij kun je in dat geval werken aan het opbouwen van een gemeenschappelijke visie en als teams van elkaar leren. Aangezien binnen multidisciplinair samenwerken de verschillende leefwerelden sowieso een issue zijn, is dit ook tussen de land en de waterteams het geval. Genoemde aanpak in paragraaf 1.4 Proces, levert een handvat om verbeteringen in de samenwerking in gang te zetten.

Gelet op de beperkte SAMIJ-capaciteit, is het mogelijk evaluaties (inclusief systeem en leefwereld) van incidenten aan te merken als leermomenten, en deze in de plaats te laten komen van oefeningen. Als dit aan de orde is, kan men dit onderwerp agenderen in het reguliere overleg.

Tenslotte is het belangrijk om direct na een oefening of incident, leermomenten op te nemen in de planvorming. Op deze manier gaan leermomenten niet verloren voor de netwerkorganisatie.

⁸ Niet alle waterschappen pakken LCMS op. De Kustwacht werkt nog aan deelname aan het LCMS.

⁹ Zoals de KWC en CMIJ.

¹⁰ Interview R Blok, Directeur Kustwacht 2018

¹¹ Narratief evalueren, De Gids Suzanne Tesselaar en Jacco Rodemond, 2017

4. Planning Oefenen en Bijscholen in de periode 2018-2022

Om inzicht te krijgen in de verdeling van werkzaamheden, is onderstaande tabel opgenomen. Veiligheidsregio's hebben te maken met een toenemende oefenbelasting. Dat betekent dat de SAMIJ daar, op aandringen van enkele partners, rekening mee houdt. De oefenbelasting m.b.t. de GMO is verlaagd. Er wordt voor gekozen in plaats van iedere vier jaar, iedere vijf jaar een GMO te organiseren. De veiligheidsregio's met een wat kleiner watergebied zijn aan elkaar gekoppeld om samen de organisatie van de GMO en de organisatie van de Bijscholingsdag op te pakken. De netwerkpartners nemen onderstaande planning waar nodig op in hun monodisciplinaire planning/plannen. **Deze planning is nog niet definitief en kan nog wijzigen.**

Tabel 3. Planning en verdeling werkzaamheden

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Fryslân			Blue			Green	Light Blue	Blue	Yellow	Green	Light Blue	Green	Blue	Yellow	Light Blue
Noord-Holland Noord		Blue				Blue	Green	Yellow	Light Blue	Green	Blue	Light Blue	Yellow	Green	Light Blue
Flevoland				Blue		Yellow	Light Blue	Green	Blue	Light Blue	Yellow	Green	Light Blue	Blue	Green
Zaanstreek-Waterland						Green	Blue	Light Blue	Green	Yellow	Light Blue	Blue	Green	Light Blue	Yellow
Gooi en Vechtstreek	Blue				Blue	Green	Yellow	Light Blue	Green	Blue	Light Blue	Yellow	Green	Light Blue	Blue
Utrecht	Blue				Blue	Green	Yellow	Light Blue	Green	Blue	Light Blue	Yellow	Green	Light Blue	Blue
Gelderland Midden	Blue				Blue	Green	Yellow	Light Blue	Green	Blue	Light Blue	Yellow	Green	Light Blue	Blue
Noord en Oost-Gelderland				Blue		Yellow	Light Blue	Green	Blue	Light Blue	Yellow	Green	Light Blue	Blue	Green
IJsselland						Yellow	Light Blue	Green	Blue	Light Blue	Yellow	Green	Light Blue	Blue	Green
Amsterdam-Amstelland						Green	Blue	Light Blue	Green	Yellow	Light Blue	Blue	Green	Light Blue	Yellow

Blue	GMO
Light Blue	Table-top
Green	E-learning
Yellow	Bijscholingsdag

De aanvullende onderdelen initieert de SAMIJ/waterfunctionaris, dat zijn:

- Bestuurlijke Conferenties¹²
- Netwerkbijeenkomsten
- Realiseren Draaiboek Kennis sessies voor verschillende doelgroepen
- Meldkamersessies

In onderstaande tabel zijn de activiteiten per doelgroep in beeld gebracht.

¹² Op 7 november 2018 wordt een Bestuurlijke Conferentie gehouden.

Tabel 4. Activiteiten per doelgroep

Activiteit per doelgroep									
	Leden GBT en RBT ¹³	AOVer, adviseur cb	Leden ROT, staven RWS, WS, Kustwacht	Leden CoPi	Centralisten meldkamers land + water	Centralisten coördinerende meldkamers	On Scene Coordinator	Extra bemanning Brandweer (voorheen opstappers), CIS	Schippers
Bestuurlijke Conferentie									
Bijscholingsdag									
<i>E-learning Modules SAMIJ</i>									
<i>Netwerkbijeenkomst tactisch en operationeel</i>									
<i>Kennissessies</i>									
GMO									
Procesoefeningen									
Melding en alarmering									
Leiding en coördinatie									
Op en afschaling									
Informatiemanagement									
Kleine oefeningen									
Table-top ROT/CoPi									
Table-top Bestuur (GBT/RBT)									
Trainings sessie per doelgroep									
Meldkamer Sessie									
Info tabel:									
Prioriteit 1 (blijkt uit digitale enquête)									
Prioriteit 2									
<i>Schuin lettertype: in ontwikkeling</i>									

¹³ Inclusief liaisons KW, RWS en WS.

Bijlage 1 Deelnemers SAMIJ-regeling

Veiligheidsregio's

- Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland
- Veiligheidsregio Fryslân
- Veiligheidsregio Flevoland (coördinerende veiligheidsregio)
- Veiligheidsregio Noord Holland Noord
- Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
- Veiligheidsregio IJsselland
- Veiligheidsregio Utrecht
- Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
- Veiligheidsregio Gelderland Midden
- Beoogd deelnemer: Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland

Waterpartijen

- Kustwacht
- Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij
- Politie Landelijke Eenheid
- Rijkswaterstaat Midden Nederland
- Reddingsbrigade Nederland
- Waterschappen
 - Waterschap Zuiderzeeland
 - Waterschap Amstel/Gooi Vecht
 - Waterschap Drents Overijsselse Delta
 - Wetterskip Fryslân
 - Waterschap Vallei en Veluwe
 - Waterschap Hollands-Noorderkwartier

Bijlage 2 Relevante ontwikkelingen

Ontwikkelingen ten aanzien van bijscholing en oefenen

Elektronisch leren

In de ontwikkeling naar de digitale en kennis samenleving wordt elektronisch leren belangrijker.

Evaluaties

Evaluaties zijn een belangrijk onderdeel van de leer-cyclus van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Evaluatoren voor een landelijke poule zijn opgeleid. Deze worden bij grootschalige oefeningen ingezet. Het instituut fysieke veiligheid wil de komende jaren het leereffect van evaluaties nog meer inhoud geven.

Landelijke programma's

Landelijke programma's op het gebied van kennis en leren zijn actief. Zo kunnen medewerkers van het Rijk voor opleidingen op het gebied van crisisbeheersing terecht bij de Nationale Academie voor Crisisbeheersing (NAC). De Unie van Waterschappen stelt het Gedeeld Leer Programma en het Gedeeld Expertise Programma op.

Ontwikkelingen bij de samenwerkingspartners

Waterkolom werkt met LCMS

Recent zijn Rijkswaterstaat en (enkele) waterschappen gestart met het gebruik van LCMS. De Kustwacht werkt hier nog aan. Dit vereist aanpassingen in werkwijzen, en aanleren van vaardigheden.

Ontwikkelingen IJsselmeergebied

Informatie gestuurde inzet

Ontwikkelingen zijn gaande om structureel multidisciplinair veiligheidsinformatie in de koude fase te delen. Steeds meer wordt bij bedreigingen informatie gestuurd opgetreden. Men investeert in de informatiepositie. Men gaat bezig met risk-profilering. De SAMIJ sluit zich bij deze ontwikkeling aan. De crisispartners geven zelf invulling aan deze ontwikkeling, waarbij de SAMIJ een verbindende factor in het IJsselmeergebied is voor waterhulpverleners.

Preventie

De SAMIJ zet sterker in op onderdelen van risicobeheersing c.q. preventie. In de praktijk komt dit neer op het signaleren van risico's op het water en het signaleren, stimuleren, adresseren en adviseren van de daarvoor relevante partners ten aanzien van inzet van preventieve middelen. Daarbij kan het onderwerp zelfredzaamheid van burgers ook worden meegenomen¹⁴. In de bijscholing en/of bij netwerkbijeenkomsten wordt dit onderwerp meegenomen.

¹⁴ Als voorbeeld gaf Nils Rosmuller (IFV) tijdens zijn interview aan dat riviercruises gevaarlijk zijn in het IJsselmeergebied. Mensen zijn vaak minder zelfredzaam. Bestuurders van cruises weten vaak weinig van hulpverlening. De SAMIJ kan door middel van goede formats en handelingsperspectieven een goede bijdrage leveren.

Energietransitie

In de nabije toekomst worden andere brandstoffen via water vervoerd. Elektrisch varen en het gebruik van LNG vergen een andere inzet van waterhulpverlening. Dit zijn belangrijke dingen waar de SAMIJ zich op moet voorbereiden. Ook komt het hele autonoom varen op; de schipper zit straks niet meer op de boot. Hiermee zijn nu proeven aan de gang. Over 10 jaar kan dit wel ingevoerd zijn. Wat betreft risicobeheersing is de locatie specifiek van belang. Zijn er bijvoorbeeld bunkerstations voor LNG aanwezig in het gebied? Welke vloten maken gebruik van het gebied? Verder worden er nieuwe functies aan het IJsselmeergebied toegekend, zoals zonne-eilanden (zonne-energie) en windparken (windmolens).

Bijlage 3 OTO Materieel

OTO-kaart Search and rescue

Bekend zijn met de organisatie van incidentbestrijding op het water. Kennis hebben van taken en verantwoordelijkheden van betrokken organisaties.	Multidisciplinair Opleiding, training en oefening	
	Rampbestrijdingsproces	Search and Rescue (SAR)
	Doelgroep	Alle doelgroepen zie Handreiking OTO
	Frequentie:	1x per 2 jaar
Doel	<p>Algemeen De deelnemers kennen de rol en verantwoordelijkheden van de bij incidentbestrijding op het water betrokken disciplines, met als resultaat dat de hulpverlening op het water en aansluitend op het land adequaat en in samenhang verloopt.</p> <p>Operationeel De deelnemers zijn bekend met de in de bijlage 2 genoemde kennisniveaus A en B. Concreet voor deze OTO kaart betekent dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kan de hulpverleningsorganisatie bij incidenten op het water op hoofdlijnen benoemen (A6). 2. Kan het proces SAR op hoofdlijnen benoemen (A8). 3. Kan de taken van de OSC en de SAR Liaison benoemen. 4. Kan de belangrijkste nautische termen in relatie tot incidentbestrijding op het water benoemen (A12) 5. Kan de taken en bevoegdheden van hulpverleningspartners en de kapitein van een incidentschip benoemen (B1). 6. Kan bij opschalen de eigen hulpverleningsmogelijkheden op het water benoemen (B2). 7. Kan de veiligheidsaspecten bij optreden op het water benoemen (B5). 8. Heeft inzicht in de risico's bij hulpverlening op het water (B8). 9. Heeft inzicht in de mogelijkheden voor hulpverlening op het water onder de diverse weersomstandigheden (B9) 10. Kan benoemen onder welke omstandigheden landpartijen wel of niet opstappen (B10) 11. Heeft kennis van de veiligheids- en reddingsmiddelen op het water in relatie met hulp van experts over te brengen aan hun doelgroep. Functie en type schip (B12). 	
Beginsituatie	De deelnemer is bekend met taken en verantwoordelijkheden eigen discipline of doelgroep.	
Theorie	<ul style="list-style-type: none"> • Incidentbestrijdingsplan IJsselmeergebied en/of Waddenzee (zie USB-stick) • Reader Search and Rescue - Nederlandse Kustwacht (zie USB-stick) • Presentatie Incidentbestrijding op het water - SAR (zie USB-stick) 	
Mogelijke opdrachten/oefeningen	Na een theoretische inleiding wordt met de multidisciplinaire groep leidinggevenden een tabletop oefening gehouden. Op chronologische volgorde wordt een incident nagespeeld. Iedere leidinggevende functionaris geeft aan wie betrokken zouden kunnen zijn, wat zijn inzet zal zijn en welke problemen hij denkt te zullen tegenkomen. In samenhang en samenspel met elkaar dient het incident opgelost te worden. De oefenleiding kan zondig een time-out geven om op de eerder aangeboden theorie terug te grijpen en die nogmaals aan de hand van het praktijkvoorbeeld aan te bieden.	

Hulpmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> • Presentatie Incidentbestrijding op het water - SAR (zie USB-stick) • Reader Search and Rescue - Nederlandse Kustwacht (zie USB-stick) • Scenariokaarten Incidentbestrijding op het water (zie USB-stick) • OTO kaart - SAR (zie USB-stick) • A0 Kaart incidentlocatie en foto's diverse eenheden • Evaluatietool
Specifieke aandachtspunten voor veiligheid en milieu	Geen
Specifieke aandachtspunten voor effectiviteit	<ul style="list-style-type: none"> • Theoretische inleiding aan opdracht vooraf laten gaan. • Het wordt sterk aangeraden om te oefenen in multidisciplinaire sessies waarbij leidinggevenden uit alle betrokken disciplines participeren. Hierdoor kan de oefening vanuit verschillende invalshoeken benaderd wordt en daardoor het gewenste rendement uit de oefening gehaald kan worden.

OTO-kaart Nautisch Verkeersmanagement, Waterkwaliteit en Waterkwantiteit

Kennis hebben van taken en verantwoordelijkheden van de nautisch en waterbeheerder.	Multidisciplinair - Opleiding, training en oefening	
	Rampbestrijdingsprocessen	Nautisch Verkeersmanagement Waterkwaliteit Waterkwantiteit
	Doelgroep:	OvD B, OvD P, OvD G, KNRM, GMK's, OvD W (RWS/provincie/waterschap) en gemeenten
	Frequentie:	1x per 2 jaar
Doel	<p>Algemeen</p> <p>De deelnemers kennen de betrokken disciplines en hun rollen (taken/ bevoegdheden/ verantwoordelijkheden) bij incidentbestrijding op het water. Met als resultaat dat de hulpverlening op het water en aansluitend op het land adequaat en in samenhang verloopt.</p> <p>Operationeel</p> <p>De deelnemers zijn bekend met vastgestelde kennisniveaus A en B. Concreet voor deze OTO kaart betekent dit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kan de hulpverleningsorganisatie bij incidenten op het water op hoofdlijnen benoemen (A7). 2. Kan het proces nautisch verkeersmanagement, waterkwaliteit, waterkwantiteit, op hoofdlijnen benoemen (A8). 3. Kan de taak van de OvD W (RWS) benoemen. 4. Kan de taken en bevoegdheden van de kapitein van een incidentschip benoemen (B1). 5. Kan bij opschalen de hulpverleningsmogelijkheden en expertise van RWS op het water benoemen (B2). 	
Beginsituatie	<p>De deelnemer is:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bekend met taken en verantwoordelijkheden van de eigen discipline of doelgroep. 2. Bekend met het randvoorwaardelijke proces 'melding & alarmering' bij incidentbestrijding op het water. 3. Bekend met het randvoorwaardelijke proces 'leiding & coördinatie' bij incidentbestrijding op het water. 	
Theorie	<ul style="list-style-type: none"> • Handboek Incidentbestrijding op het Water • Incidentbestrijdingsplan IJsselmeergebied en/of Waddenzee • Handleiding SAR – Nederlandse Kustwacht • Presentatie Incidentbestrijding op het water. 	
Mogelijke opdrachten/ oefeningen	<p>Oefeningen zijn in meerdere vormen denkbaar in moeilijkheidsgraad.</p> <p>Opdracht A:</p>	

	<p>Na het opfrissen van de theorie over nautische en waterbeheerprocessen van Rijkswaterstaat, de provincie en het waterschap speelt de groep deelnemers (variërend van centralist GMK, tot OvD van de hulpverlenende diensten) verschillende oefenincidenten na. Belangrijk hierin is:</p> <p>Dat de deelnemers in de verschillende stadia de inzet en ondersteuning van Rijkswaterstaat kunnen benoemen.</p> <p>De deelnemers op de hoogte zijn van de processen en verantwoordelijkheden van Rijkswaterstaat, de provincie en het waterschap en kunnen hierop inspelen.</p> <p>OvD Water (RWS/provincie/waterschap) deelneemt aan tabletop oefeningen om tijdens (via time-out) of na de oefening inhoudelijk uitleg te geven of tips te geven via praktijkvoorbeelden.</p> <p>Opdracht B:</p> <p>Als vervolgstap op de tabletop oefening is de virtuele oefening (via bv. E-semble). Aan deze oefening nemen alle OvD-ers deel. Vanaf start incident tot (en met) vorming COPI oefenen deelnemers de samenwerking, informatie-uitwisseling en communicatie (C2000), BOB (Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming) en het uitzetten van processen in eigen organisatie. De oefening leent zich vooral om te oefenen in het omgaan met knelpunten met verschillende belangen (denk aan brandbestrijding versus waterkwaliteitsbeheer of stremmen van de scheepvaart in opdracht van hulpverleners versus doorvaart).</p> <p>Opdracht C:</p> <p>Een incident wordt real-time op het water nagespeeld. Processen als alarmering, verstrekken ladinggegevens door nautisch beheerder, opstappen van brandweer, aansturing van partijen vanuit het COPI kunnen in de real-time oefening beoefend worden.</p>
Hulpmiddelen	<p>Opdracht A:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scenariokaarten uit het IBP: <ul style="list-style-type: none"> ○ Verontreiniging oppervlaktewater ○ Aanvaring of losgeslagen schip ○ Ecologisch incident ○ Waterkaarten • Incidentbestrijdingsplannen IJsselmeergebied/Waddenzee <p>Opdracht B:</p> <p>Computer met virtuele incidentomgeving met meerdere scenario's Communicatiemiddelen (GSM/porto/C2000) voor deelnemers Responscel/tegenspel om de scenario's na te spelen</p> <p>Opdracht C:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verkeerspost Rijkswaterstaat en Gemeenschappelijke Meldkamer deelname voor melding en alarmering • Vaartuig RWS, KNRM, BRW en incidentschip • Communicatiemiddelen (GSM/porto/C2000) voor deelnemers

	<ul style="list-style-type: none">• Waarnemers, oefenleiding, loggers en responscellen
Specifieke aandachtspunten voor veiligheid en milieu	Tijdens real-time oefening moet te allen tijde de veiligheid van deelnemers gewaarborgd zijn en moet er zorg zijn voor het milieu.
Specifieke aandachtspunten voor effectiviteit	<ul style="list-style-type: none">• Theoretische kennis is noodzakelijk voordat aan de drie oefenvormen begonnen kan worden.• De samenstelling van de deelnemers moet multidisciplinair zijn om deelnemers bekend te laten worden met elkaars processen bij incidentbestrijding op het water.• Randvoorwaarde is dat de deelnemers wel kennis en ervaring hebben met hun eigen monodisciplinaire processen.

OTO-kaart Leiding en coördinatie

Het kennen en kunnen toepassen van de leiding en coördinatiestructuur bij hulpverlening op het water	Multidisciplinair Opleiding, training en oefening	
	Randvoorwaardelijke proces	Leiding & coördinatie
	Doelgroep	Leider-CoPI, Ovd'en en Liaison SAR, ROT leden
	Frequentie	1 x per 2 jaar
Doel	Algemeen De leidinggevende functionarissen kennen hun eigen rol en verantwoordelijkheden, plus die van de andere bij hulpverlening betrokken disciplines en weten die binnen de multidisciplinaire setting toe te passen zodat de hulpverlening op het water en aansluitend op het land adequaat en in samenhang verloopt.	
	Operationeel 1. Kan de partners hun taken/verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij de afhandeling van incidenten op het IJsselmeergebied benoemen ¹⁵ (A2). 2. Kan de partners hun taken/verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij de afhandeling van incidenten op ruim binnenwater benoemen ¹⁶ (A3). 3. Kan de partners hun taken/verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij de afhandeling van incidenten op het binnenwater benoemen ¹⁷ (A4). 4. Kan de taken/verantwoordelijkheden en bevoegdheden van hulpverleningspartners bij de afhandeling van waterincidenten met effect naar het land benoemen (A5). 5. Kan de hulpverleningsorganisatie bij waterincidenten met effect naar het land op hoofdlijnen benoemen (A6). 6. Kan de taken en bevoegdheden van hulpverleningspartners en de kapitein van een incidentschip benoemen (B1). 7. Heeft inzicht in de verbindingsstructuur bij multidisciplinaire hulpverlening op het water (B6). 8. Kan op hoofdlijnen benoemen onder welke omstandigheden landpartijen wel of niet opstappen op een schip (B10).	
Beginsituatie	1. Bekend met taken en verantwoordelijkheden eigen discipline of doelgroep. 2. Bekend met Incidentbestrijdingsplan IJsselmeergebied en Waddenzee.	
Theorie	Handboek Incidentbestrijding op het Water Incidentbestrijdingsplan van het samenhangend risicowatersysteem	
Mogelijke opdrachten/oefeningen	Er zit progressie in de moeilijkheidsgraad van de opdrachten, c.q. oefeningen. Uitgewerkte oefendraaiboeken zijn terug te vinden in de Handreiking OTO, Incidentbestrijding op het Water, op de website www.waterrand.nl en op Infopunt Veiligheid.	
	Opdracht A	

¹⁵ Waaronder kennis van de (Inter)nationale wet en regelgeving voor de Noordzee

¹⁶ Waaronder inzicht in kostenoverweging en belangen

¹⁷ Waaronder inzicht in kostenoverweging en belangen

	<p>Na een theoretische inleiding wordt met de multidisciplinaire groep operationele functies een oefening gehouden met beeldvormend materiaal. Op chronologische volgorde wordt met het beeldvormend materiaal een incident nagespeeld. Iedere leidinggevende functionaris geeft aan wie betrokken zouden kunnen zijn, wat zijn inzet zal zijn en welke problemen hij denkt te zullen tegenkomen. In samenhang en samenspel met elkaar dient het incident opgelost te worden. De oefenleiding kan zonodig een time-out geven om op de eerder aangeboden theorie terug te grijpen en die nogmaals aan de hand van het praktijkvoorbeeld aan te bieden.</p> <p>Opdracht B</p> <p>Landrotten en waterratten spreken een andere taal. Met een spelvorm 'de ballenbak' wordt in multidisciplinaire land- waterzetting steeds aan elkaar de betekenis van een woord gevraagd. Bijvoorbeeld: wat is een knoop (snelheidsaanduiding, knoop in een touw, knoop aan een jas, ...etc.). Na afloop van de oefening hebben de deelnemers besef van het verschil in terminologie tussen land- en waterhulpverleners. Daarnaast kennen de deelnemers de belangrijkste termen, die noodzakelijk zijn om elkaar te begrijpen.</p>
Hulpmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> • Beeldvormend materiaal (opdracht A) (zie USB-stick) • Ballenbak (opdracht B) (zie Handreiking OTO Waterrand) • Scenariokaarten IBP (zie IBP)
Specifieke aandachtspunten voor veiligheid en milieu	Geen
Specifieke aandachtspunten voor effectiviteit	<p>Theoretische inleiding aan opdracht vooraf laten gaan.</p> <p>Bij voorkeur oefenen in gemengde sessies waarbij operationele functies uit alle betrokken disciplines uitgenodigd zijn.</p>

OTO-kaart Melding en alarmering

Het kennen en kunnen toepassen van de melding- en alarmeringprocedures bij hulpverlening op het water	Multidisciplinair - Opleiding, training en oefening	
	Randvoorwaardelijke proces:	Melding en alarmering
	Doelgroep:	Centralisten: CMIJ, KWC, GMK's en LE (PoI). Calamiteiten Coördinatoren en/of andere ondersteuners van centralisten in de verschillende meldkamers
	Frequentie:	1 x per 2 jaar
Doel	Algemeen De centralist kent de melding- en alarmeringsprocedure voor een hulpverlening op het water en kan die (laten) uitvoeren. Met als resultaat dat de juiste meldkamer, de juiste hulpverlening alarmeert, zodat de juiste partijen binnen de juiste tijd, de incidentbestrijding ter hand nemen.	
	Operationeel 1. De centralist kent de meldkamers die bij een melding van een incident op het water betrokken kunnen zijn (B3). 2. De centralist kent de uitvraagprocedure voor een hulpverlening op het water en kan die toepassen (B4). 3. De centralist kan de nodige inzetcapaciteit bepalen/inschatten bij een incident op het water. 4. De centralist kan de alarmering voor de eigen eenheden bij een incident op het water uitvoeren. 5. De centralist kent de procedures om andere dan de eigen eenheden te alarmeren en kan die toepassen. 6. De centralist kent de rol van de andere betrokken meldkamers (o.a. het KWC met betrekking tot SAR inzet op de ruime binnenwateren) en kan die rol naast de eigen verantwoordelijkheden een plaats geven. 7. De centralist kan de opstap- en aanlandingsplaatsen van het eigen verzorgingsgebied benoemen en onderscheiden.	
Beginsituatie	1. Voorafgaande theoretische sessie over melding & alarmering in het IBP. 2. Kennis van meldkamer systemen	
Theorie	<ul style="list-style-type: none"> • Handboek Incidentbestrijding op het Water • Incidentbestrijdingsplan IJsselmeergebied • Incidentbestrijdingsplan Waddenzee • Protocollen: Uitvraag, Afstemming en C-GMK 	
Mogelijke opdrachten/ oefeningen	Er zit progressie in de moeilijkheidsgraad van de opdrachten, cq oefeningen. Uitgewerkte oefendraaiboeken zijn terug te vinden in de Handreiking OTO, Incidentbestrijding op het Water, op de website www.waterrand.nl en op Infopunt Veiligheid. Opdracht A De centralist ontvangt een melding van een schipper betrokken bij een incident op het water. De ontvangende centralist past het uitvraagprotocol toe en verwerkt de melding daarna tot een alarmeringsvoorstel op papier. De melding wordt daadwerkelijk doorgemeld aan de andere betrokken meldkamers, die op hun beurt een alarmeringsvoorstel op papier zetten.	

	<p>Opdracht B Beschrijf aan de hand van de terugkoppeling vanuit de andere meldkamers (of van de waarnemers) welke hulpverlening uiteindelijk is ingezet en of dit klopte met het oorspronkelijk op papier uitgewerkte inzetvoorstel. Benoem welke oorzaken een rol hebben gespeeld bij het al dan niet effectief alarmeren van de hulpverlening op het water. NB: Dit kan per meldkamer verschillen.</p> <p>Opdracht C Start na een oefenmelding de alarmering van de eigen hulpdiensten en verzorg met het afstemmingsprotocol de doormelding en informatieverstrekking naar de andere betrokken meldkamers. Koppel de juiste hulpverleners in een (boven)regionale gespreksgroep, zodat de informatie-uitwisseling tussen alle (land en water) partijen maximaal ondersteund wordt.</p> <p>Opdracht D De centralist krijgt het verzoek de rol van C-GMK te vervullen. Vraag (mondeling of schriftelijk) welke acties de centralist hiervoor uitvoert. De centralist voert de acties uit die horen bij deze rol aan de hand van het protocol C-GMK, is contact met alle betrokken meldkamers mogelijk?, deze opdracht kan aanvullend op voorgaande opdrachten uitgezet worden.</p> <p>Opdracht E Oefening met een table-top karakter. Start met een melding van een incident op ruim-binnenwater. Laat aanwezige centralisten (vanuit meerdere instanties) aangeven welke acties zij ondernemen als deze melding bij hen binnenkomt. Maak gebruik van protocollen en bespreek met elkaar waar de verschillende meldkamers afhankelijk zijn van elkaar.</p> <p>Opdracht F Afzonderlijke opdrachten die toegevoegd kunnen worden aan het oefening zijn; het uitvoeren van een plaatsbepaling op het water met de beschikbare middelen die de centralist voorhanden heeft. Het begeleiden van het proces om de juiste aanlandingsplaats voor zowel land als watereenheden te bepalen.</p>
Hulpmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> • Portofoons (C2000) - de waarnemers op de meldkamers staan met elkaar in verbinding via een C2000 portofoon. • De centralisten gebruiken de voor hun meldkamer gebruikelijke verbindings/ communicatiemiddelen.
Specifieke aandachtspunten voor veiligheid en milieu	N.V.T.
Specifieke aandachtspunten voor effectiviteit	Theoretische inleiding aan opdracht vooraf laten gaan. Bij voorkeur in een gemengde sessie waarbij centralisten uit alle betrokken meldkamers uitgenodigd zijn.

Bijlage 4 Scenariokaarten

Multidisciplinaire aandachtspunten

Scenariokaart 1, mens en dier in nood

Onder dit type incident vallen ongevallen met betrekking tot beroepsvaart, pleziervaart, sporters en dergelijke. Het redden van mensen is een belangrijke overeenkomst en dat het gevaar bestaat op mogelijke verdrinking van personen of dieren in het gebied. Het scenario "Mens en dier in nood" kan optreden als gevolg van uiteenlopende incidenten. De risico's en maatregelen die in dit scenario een rol kunnen spelen zijn: mogelijke gewonden, het bevrijden van personen (bij beknelling), noodzaak directe medische hulp te verlenen en/of transport (vanaf het schip) naar de wal/ziekenhuis te regelen.

LCMS (Methane & IM Verzamelplan)

Incident/situatie > Major incident > Exact location > Type of Incident	Welke GRIP? , Overwegen GRIP-opschaling als: <ul style="list-style-type: none"> • hulpverleningsdiensten van het land op het water optreden; • er duidelijke effecten zijn naar het land; • er duidelijke effecten zijn naar kwetsbare natuurgebieden (Ministerie LNV alarmeren); • er op het water meerdere processen spelen; • langdurige inzet. OvD B / KWC overleggen indien verdere zoekacties worden stopgezet. Afschaling door de hoogst leidinggevende. SAR-proces wordt beëindigd door KWC. <p>Locatie: Afhankelijk van de melding, zie dekkingsplankaart op meldkamer met boeibestand en Waternamen.</p> <p>Denk bij dit scenario aan de volgende mogelijke incidenten die met deze kaart zijn af te handelen: 1.1 Persoon overboord/vermist / 1.2 Schip in nood / 1.3 Watersporter in problemen / 1.4 Ongeval/gewonde / 1.5 Ziekte aan boord / 1.6 Neergestort vliegtuig.</p>
Veiligheid > Hazards > Acces	<p>De risico's en maatregelen die in dit scenario een rol kunnen spelen zijn mogelijke gewonden, het bevrijden van personen (bij beknelling), noodzaak directe medische hulp te verlenen en/of transport (vanaf het schip) naar de wal/ziekenhuis te regelen.</p> <p>Kortste aanvaartijd naar incidentlocatie bepalen in samenspraak met de Kustwacht. Bepaal de aanlandingsplaats in afstemming met de Kustwacht.</p>
Meteo	Windrichting en –kracht in m/s, temperatuur, neerslag en verwachting korte en lange termijn.
Slachtoffers/Bevolking > Number of Casualties	Aantal mogelijke slachtoffers hangt sterk af van de hoeveelheid opvarenden. Bepaal de triage (indien mogelijk). Noem overige betrokkenen (bijvoorbeeld burgers, schippers).
Omgeving/Effecten	Het brongebied is het effectgebied, geen bedreiging naar omgeving
Communicatie	De verantwoordelijkheid ligt tot GRIP 1 bij de kustwacht als procesverantwoordelijke. Vanaf GRIP 1 coördineert de gemeente de voorlichting i.s.m. hulpverlening en betrokken partijen. Mogelijk social media in de gaten houden, persbericht indien het incident (veel) belangstelling trekt. Bij bovenregionale communicatie LMG 14-proces starten en gebruiken voor communicatie tussen leidinggevendena naast de C2000-kanalen.
Betrokken diensten > Emergency Services	KNRM, SAR-helikopter, Politie-vaartuig, evt. duikteam (brandweer, ambu, OvD'en, CoPI bezetting). Alarmering: KNRM + gelieerde Reddingbrigades, SAR-helikopter, politie-vaartuig, evt. duikteam, ambulance, OvD-P. Regionaal: overzicht van inzetbare (opgeleide en getrainde) eenheden. Landelijk/specialistisch: bergers, schepen met sonar.
Leiding en coördinatie	Procesverantwoordelijk: Kustwacht (heeft contact met de OSC en wijst deze aan), binnen havenhoofd is de Brandweer verantwoordelijk. De CIS kan op een incidentschip een rol spelen als coördinatie van processen gewenst is. Let nabij havens op de rol van de rijkshavenmeester. Aanvullende functionarissen: SAR-Liaison in CoPI. Liaison OT Kustwacht in ROT.
Informatie & Resource management	Bepaal omstandigheden: aard van het incident, aantal personen in nood, aard van de verwondingen/ziekte, complicerende omstandigheden, weersomstandigheden, brand/explosie, gevaarlijke stoffen, infectieziekte, bepaal of medische hulpverlening wel/niet het water op gaat. Inzetplan maken. KWC en C-GMK stemmen zo snel mogelijk af of en waar er aanlandingsplaatsen zijn.

Proces	Wat (bijzonderheden op het water)
1. Bron- en emissiebestrijding	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
2. Redding	Communicatie vereist over de genomen maatregelen, voortgang en tijdsduur, aanlandingsplaats, ligplaats, aantal personen, is vervoer nodig naar opvanglocatie.
3. Ontsmetting	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
4. Acute gezondheidszorg	Ambulancezorg komt alleen op het water wanneer er medische zorg nodig is en er sprake is van een veilige werkplek. Het opstappen op vaartuigen door landhulpverleners kan onder voorwaarden. Opstapplaats en aanlandingsplaats bepalen. Extra capaciteit (handen) voor overname schip/wal gewonden.
5. Publieke gezondheidszorg	Bij een infectieziekte aan boord van een schip geldt de norm van de International Health Regulations. De gezagvoerder is verplicht dit te melden aan de havenautoriteit, die doormeldt naar de GGD.
6. Bewaking en beveiliging	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
7. Ordehandhaving	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
8. Mobiliteit	Inzet van Politie voor verkeergeleiding nabij de aanlandingsplaats.
9. Handhaven netwerken	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
10. Opsporings-expertise	Denk aan de inzet van het Landelijk Team Onderwater Zoekingen van de politie. Communicatie over de voortgang van een eventuele berging. Overweeg voor zoekacties de inzet van SIGNI, dreg- en sonardiensten, enz. Bepaal een locatie voor de overleden slachtoffers.
11. Interventie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
12. Opsporing	Communiceer over de keuze of er wel/geen strafrechtelijk onderzoek plaatsvindt.
13. Communicatie	De verantwoordelijkheid voor communicatie ligt tot GRIP 1 bij de Kustwacht als procesverantwoordelijke. Vanaf GRIP 1 coördineert de veiligheidsregio namens de gemeente de voorlichting i.s.m. de hulpverleningsdiensten en de betrokken private partij(en) conform de normale GRIP-werkwijze. Afstemming met waterpartijen over de (strategische) boodschap moet hierbij plaatsvinden, dit kan in CoPI of ROT.
14. Publieke zorg	Uitgangspunt van bevolkingszorg is de zelfredzaamheid van mensen. Opvanglocaties kunnen in beeld komen als dit niet mogelijk is. Denk na over het vervoer naar de locaties. Er wordt gewerkt met het Slachtoffer Informatie Systeem (SIS) / verwanteninformatie.
15. Evacuatie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
16. Omgevingszorg	De betrokken gemeente kan middels middelen het afzetten van de aanlandingsplaats faciliteren.
17. Search and Rescue	Als personen verdrinken en vermist worden en blijven, dient het Landelijk Team Onderwater Zoekingen van de politie, Landelijke Eenheid in kennis gesteld te worden. Zie Operationeel Plan Search and Rescue (OPPLAN SAR) voor de uitwerking van het SAR-proces (versie 1.1 2016).
18. Nautisch Verkeersmanagement	Informeel scheepvaart in de buurt. Neem verkeersmaatregelen de scheepvaart indien nodig.
19. Beheer Waterkwaliteit	Genomen maatregelen communiceren.
20. Beheer Waterkwantiteit	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.

Scenariokaart 2, verontreiniging (oppervlakte)water en oevers

Als gevolg van een incident kan een schip lading of brandstof verliezen, waarbij deze in het water terecht komt en tot verontreiniging van het water leidt. Ook kan een lozing vanaf het land (calamiteit of dumping) verontreiniging van het water veroorzaken.

LCMS (Methane & IM Verzamelplan)

Incident/situatie ➤ Major incident ➤ Exact location ➤ Type of Incident	<p>Overwegen GRIP opschaling als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hulpverleningsdiensten van het land op het water optreden; • er duidelijke effecten zijn naar het land; • er duidelijke effecten zijn naar kwetsbare natuurgebieden (Ministerie LNV alarmeren); • er op het water meerdere processen spelen; • langdurige inzet. <p>Locatie: Afhankelijk van de melding, zie dekkingsplankaart op meldkamer met boeibestand en waternamen.</p> <p>Denk bij dit scenario aan de volgende mogelijke incidenten die met deze kaart zijn af te handelen: 2.1 Versmering / 2.2 Stof opgelost in water / 2.3 Stof drijft op het water / 2.4 Stof zinkt / 2.5 Verontreiniging kust/oever.</p>
Veiligheid ➤ Hazards ➤ Acces	<p>Verschillende stoffen reageren verschillend met water:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drijvende vloeibare stoffen, zoals olie en olieachtige substanties (versmering). kun je bestrijden met schermen, veegarmen, oilboom en skimmers (opruim zuigsystemen) (besmering). Daarnaast kan opruimen van toepassing zijn wanneer de verontreiniging is aangespoeld op een waterstaatswerk, zoals dijken, oevers of op het strand. • Door in water oplosende of dispergerende stoffen ontstaat verontreiniging die verduistering, verzuring/verloging, opwarming, zuurstofdepletie, toxiciteit en/of bioaccumulatie kan veroorzaken. Deze verontreinigingen zijn in principe niet op te ruimen, maar wel zijn maatregelen te nemen zodat het verontreinigde water snel is af te voeren naar bijvoorbeeld de zee of ander groot water. De stoffen die na het dispergeren overblijven zijn wel op te ruimen. <p>Bij benadering van het incident aandacht voor de veiligheid van hulpverleners.</p>
Meteo	Windrichting en –kracht in m/s, temperatuur, neerslag en verwachting korte en lange termijn.
Slachtoffers/Bevolking ➤ Number of Casualties	Aantal mogelijke slachtoffers hangt sterk af van de grootte van het incident. Bepaal de triage (indien mogelijk). Noem overige betrokkenen (bijvoorbeeld burgers, schippers).
Omgeving/Effecten	Het incident kan effecten buiten het brongebied hebben. Hier dient aandacht voor te zijn. Zie ook 'Veiligheid'.
Communicatie	Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor communicatie over de bron. Mogelijk social media in de gaten houden, persbericht indien het incident (veel) belangstelling trekt. Voorlichting over het handelen van burgers (ramen en deuren sluiten, e.d.). Bij bovenregionale communicatie LMG 14-proces starten en gebruiken voor communicatie tussen leidinggevend en naast de C2000-kanalen.
Betrokken diensten ➤ Emergency Services	Inzetvoorstel: RWS-LCM (onderdeel waterkamer van VWM), OvD'en, AGS, gemeente, CoPI bezetting. Rijkswaterstaat heeft een uitgebreid scala aan middelen voor het opruimen van olie en andere chemicaliën. Waterschappen beschikken ook over middelen. De brandweer heeft middelen voor kleinschalige verontreinigingen.
Leiding en coördinatie	Procesverantwoordelijk: RWS, de OvD-W heeft contact met de OSC. Aanvullende functionarissen in teams: Nautisch beheerder, OvD-W (waterkwaliteit/ waterkwantiteit) in CoPI Waterschap, vertegenwoordiger van het Ministerie van LNV.
Informatie & Resource management	Wat is er gebeurd: aard en omvang van de vervuiling, wat zijn de risico's voor de omgeving, wat zijn de effecten naar land, eventueel benodigd materieel, verwachte tijdsduur van het opruimen, opschaling gewenst.

Multidisciplinaire aandachtspunten	
Proces	Wat (bijzonderheden op het water)
1. Bron- en emissiebestrijding	Wijze waarop vervuiling wordt opgeruimd. Zie ook scenariokaart 3.
2. Redding	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
3. Ontsmetting	Gebruikte ontsmettingsmethode en middelen voor hulpverleners.
4. Acute gezondheidszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
5. Publieke gezondheidszorg	Vanuit de GHOR kan geadviseerd worden over het voorkomen dat burgers met de verontreiniging in aanraking komen. Denk hierbij ook aan vis- en zwemverbod waarbij Ministerie LNV en provincie betrokken zijn. Voorkomen van verdere gezondheidsschade.
6. Bewaking en beveiliging	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
7. Ordehandhaving	Voorkom dat omstanders het verontreinigd gebied kunnen betreden.
8. Mobiliteit	Denk aan de aan- en afvoerroutes voor materieel: haven, strand en/of oevers..
9. Handhaven netwerken	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
10. Opsporings-expertise	Waarnemingen en monsters vastleggen als bewijsmateriaal.
11. Interventie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
12. Opsporing	In overleg met procesverantwoordelijke over het doen van wel/geen strafrechtelijk onderzoek.
13. Communicatie	De verantwoordelijkheid voor communicatie ligt tot GRIP 1 bij Rijkswaterstaat als procesverantwoordelijke. Vanaf GRIP 1 coördineert de veiligheidsregio namens de gemeente de voorlichting, i.s.m. de hulpverleningsdiensten en de betrokken private partij(en) conform de normale GRIP-werkwijze. Afstemming met waterpartijen over de (strategische) boodschap moet hierbij plaatsvinden, dit kan in CoPI of ROT.
14. Publieke zorg	Aandacht voor scheepvaart die overlast heeft ondervonden.
15. Evacuatie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
16. Omgevingszorg	Inschatting van de effecten voor het milieu, met name op het land, in afstemming met procesverantwoordelijke van proces 19 Rijkswaterstaat.
17. Search and Rescue	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
18. Nautisch Verkeersmanagement	Communicatie over genomen maatregelen die invloed hebben op het scheepvaartverkeer. Aandacht voor scheepvaart die overlast heeft ondervonden.
19. Beheer Waterkwaliteit	Overleg met Ministerie LNV over inzetgebied, prognose en voortgang van schoonmaakwerkzaamheden. Ingezette vaartuigen, ondersteuning door heli. Stoppen met inname proces-/koelwater voor de industrie. De provincie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het zwemwater. Bij kleine hoeveelheden verontreiniging is de gemeente, ook in de rol van strandvonder, bevoegd en verantwoordelijk. Bij een verontreiniging van toxische stoffen (SBK-regeling) neemt RWS de verantwoordelijkheid. Procesverantwoordelijke heeft ook een taak in het achterhalen van de veroorzaker.
20. Beheer Waterkwantiteit	Stoppen met spuien/bemalen, waardoor stroomrichting van het water positief beïnvloed kan worden.

Scenariokaart 3, Ongeval met gevaarlijke stoffen

Het gaat hier vooral om incidenten waarbij giftige of explosieve gassen vanuit de "verpakking" vrijkomen of giftige vloeistoffen die uitdampen en een gaswolk vormen en die een gevaar (kunnen) vormen voor de volksgezondheid. Bij een ongeval met een schip met een giftige lading is de bedreiging van een groter gebied dan de directe omgeving mogelijk (afhankelijk van de hoeveelheid vrijkomende stof, aard van de stof en de weersomstandigheden). De giftige gassen kunnen ook het vaste land bereiken en de bevolking bedreigen.

Dit scenario heeft nauwe verbanden met scenario 2 en 4. Dit is afhankelijk van de eigenschappen van de stoffen die vrijkomen.

LCMS (Methane & IM Verzamelplan)

Incident/situatie > Major incident > Exact location > Type of Incident	Welke GRIP?, Overwegen GRIP-opschaling als: <ul style="list-style-type: none"> • hulpverleningsdiensten van het land op het water optreden; • er duidelijke effecten zijn naar het land; • er op het water meerdere processen spelen; • er multidisciplinaire coördinatie noodzakelijk is; • langdurige inzet. Afhankelijk van het incident besluiten de meetplanorganisatie op te starten. Locatie: afhankelijk van de melding, zie dekkingsplankaart op meldkamer met boeibestand en waternamen. Denk bij dit scenario aan de volgende mogelijke incidenten die met deze kaart zijn af te handelen: 3.1 Hinderlijke lucht / 3.2 Vrijgekomen brandbare stof / 3.3 Vrijgekomen chemische stof / 3.4 Vrijgekomen radioactieve stof / 3.5 Ontstaan gaswolk / 3.6 Transportleiding / 3.7 Aantreffen explosief / 3.8 Gedumpte/onbekende stof
Veiligheid > Hazards > Acces	Bij een ongeval met een schip met een giftige lading is de bedreiging van een groter gebied dan de directe omgeving mogelijk (afhankelijk van de hoeveelheid vrijkomende stof, aard van de stof en de weersomstandigheden). De giftige gassen kunnen ook het vasteland bereiken en de bevolking bedreigen. Bij benaderen aandacht voor veiligheid van hulpverleners. Houd hierbij ook rekening met de windrichting. Bij een incident een 'sein veilig' geven, zodat hulpverleners weten dat ze het vaartuig kunnen benaderen.
Meteo	Windrichting en –kracht in m/s, temperatuur, neerslag en verwachting korte en lange termijn.
Slachtoffers/Bevolking > Number of Casualties	Aantal mogelijke slachtoffers hangt sterk af van de grootte van het incident. Bepaal de triage (indien mogelijk). Noem overige betrokkenen (bijvoorbeeld burgers, schippers).
Omgeving/Effecten	Het incident kan effecten buiten het brongebied hebben. Hier dient aandacht voor te zijn. De effecten bij een incident kunnen tot ver in de omgeving reiken.
Communicatie	Mogelijk social media in de gaten houden, persbericht indien het incident (veel) belangstelling trekt. Voorlichting over het handelen van burgers (ramen en deuren sluiten, e.d.). Bij bovenregionale communicatie LMG 14-proces starten en gebruiken voor communicatie tussen leidinggevend naast de C2000-kanalen.
Betrokken diensten > Emergency Services	Inzetvoorstel: AGS, TS, Ovd'en, CoPI bezetting, ambu, Milieudienst, RWS, politie. Regionaal: overzicht van inzetbare (opgeleid en getrainde) eenheden. Landelijk/specialistisch: CET (Crisis Expert Team) via RWS-LCM, RIVM, Bergers.
Leiding & coördinatie	Procesverantwoordelijk: Brandweer. De Ovd-B heeft in het CoPI contact met de OSC. Aanvullende functionarissen in teams: Nautisch beheerder, Ovd-W (waterkwaliteit/waterkwantiteit) in CoPI, waterschap.
Informatie & Resource management	Korte beschrijving van de situatie: effecten, benodigde middelen, verwachte ontwikkelingen, gewenste opschaling.

Multidisciplinaire aandachtspunten	
Proces	Wat (bijzonderheden op het water)
1. Bron- en emissiebestrijding	Beeld vormen aan de hand van de melding. Gebied voorlopig indelen in: inzetgebied, bovenwinds gebied en effectgebied, onveilig gebied, stromingsgebied. De bron bovenwinds benaderen. Als het schip vaart, kan de nautisch verkeersmanager een lig-, aanleg- of ankerplaats voorschrijven. Als dat niet mogelijk is, moet een ander vaartuig als vervoer voor de hulpverleners worden ingezet. Het opstappen op vaartuigen door landhulpverleners kan onder voorwaarden dat eigen veiligheid geborgd is. Als de stof bekend is, wordt bepaald welke persoonlijke beschermingsmiddelen door de hulpverleners worden gebruikt. Maak inzetplan voor bronbestrijding. Regel zo nodig externe deskundigheid. Zie IVS90 (via RWS) voor informatie over ladinggegevens. Regel opvang en verzorging voor de slachtoffers. Denk aan het bijschakelen van expertise vanuit TGB Terrorismegevolgbestrijding
2. Redding	Zijn er mensen in nood? Start processen bij scenario Mens en dier in nood.
3. Ontsmetting	Ontsmetting zal voornamelijk plaatsvinden door af te spoelen of besmette kleding in te nemen. Zijn er mensen en/of dieren in de rook geweest? Schoonmaken van mensen/dieren/water/oever.
4. Acute gezondheidszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
5. Publieke gezondheidszorg	Voorkomen van verdere gezondheidsschade en/of geven van adviezen (via proces Communicatie).
6. Bewaking en beveiliging	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
7. Ordehandhaving	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
8. Mobiliteit	Effectgebied is afgezet. Toegangs- en afvoerwegen voor de hulpverleners worden vrijgehouden. Geef eventueel een verkeersaanwijzing over waar het schip kan worden afgemeerd om te worden geblust.
9. Handhaven netwerken	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
10. Opsporings-expertise	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
11. Interventie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
12. Opsporing	Betrokken bij de beslissing of er wel/geen strafrechtelijk onderzoek volgt.
13. Communicatie	De verantwoordelijkheid voor communicatie ligt tot GRIP 1 bij de Brandweer als procesverantwoordelijke. Vanaf GRIP 1 coördineert de veiligheidsregio namens de gemeente de voorlichting i.s.m. de hulpverleningsdiensten en de betrokken private partij(en) conform de normale GRIP-werkwijze. Afstemming met waterpartijen over de (strategische) boodschap moet hierbij plaatsvinden, dit kan in CoPI of ROT. Communiceer over de aard en omvang van het incident, bestrijdingsmaatregelen, gevaren voor de volksgezondheid en te verwachten ontwikkelingen. Doelgroepen van de informatie zijn: de scheepvaart (via proces 18)/ bewoners/ omliggende bedrijven/ pers
14. Publieke zorg	Welke bedrijven/burgers hebben schade geleden. Welke verzekeringsmaatschappijen zijn betrokken.
15. Evacuatie	Overweeg evacuatie indien er voldoende tijd is en ernstige effecten verwacht worden. SIS (Slachtoffer Informatie Systematiek) kan hierbij als middel dienen. Conform reguliere procesafhandeling.
16. Omgevingszorg	Tijdig beeld en aandacht voor de omvang van de effectschade.
17. Search and Rescue	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
18. Nautisch Verkeersmanagement	Geef locatie aan waar het schip kan worden afgemeerd om het incident aan te pakken. Dit in overleg met landpartijen. Genomen maatregelen die van invloed zijn op het scheepvaartverkeer.
19. Beheer Waterkwaliteit	Als er veel verontreiniging in het open water komt, neemt de beheerder maatregelen om de effecten te beperken zoals: inblokken, afzuigen, extra doorstromen.
20. Beheer Waterkwantiteit	Als watersystemen worden geblokkeerd of als extra doorstroming moet plaatsvinden.

Scenariokaart 4, Brand en / of explosie

Multidisciplinaire aandachtspunten

Van explosiegevaar is sprake wanneer er een ongeval is opgetreden op een tanker met explosieve stoffen of gassen, een vrachtschip met lading met explosieve eigenschappen veelal in containers vervoerd, een ongeval met een gasleiding of problemen met vuurwerk en/of munitie aan boord van transportschepen, dan wel gevonden munitie uit het verleden.
Brand kan naast de hierboven genoemde tanker met brandbare en explosieve lading ook plaatsvinden op alle andere schepen. In eerste instantie vindt blussing plaats met brandbestrijdingsmiddelen die aan boord zijn.

LCMS (Methane & IM Verzamelplan)

Incident/situatie > Major incident > Exact location > Type of Incident	<p>Welke GRIP?, Overwegen GRIP opschaling als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hulpverleningsdiensten van het land op het water optreden; - er duidelijke effecten zijn naar het land; • er op het water meerdere processen spelen; -er multidisciplinaire coördinatie noodzakelijk is; • langdurige inzet. <p>Afhankelijk van het incident besluiten de meetplanorganisatie op te starten.</p> <p>Locatie: afhankelijk van de melding, zie dekkingsplankaart op meldkamer met boeibestand en waternamen.</p> <p>Denk bij dit scenario aan de volgende mogelijke incidenten die met deze kaart zijn af te handelen: 4.1 Pleziervaartuig / 4.2 Binnenvaartschip / 4.3 Rondvaartboot.</p>
Veiligheid > Hazards > Acces	<p>Explosiegevaar. Belangrijk aandachtspunt bij explosiegevaar is een snelle ontruiming van de omgeving. Het gaat dan met name om de evacuatie van de aanwezigen op het schip. Daarnaast is door middel van verkeersmanagement-maatregelen te voorkomen dat andere schepen in de gevarenzone komen. Op kleine schepen zal het bij uitbreiding van de brand nodig zijn om van boord te gaan voordat de brandweer arriveert. Dit betekent dat op dat moment ook het evacueren en redden van mensen een belangrijk proces is. Bij grotere schepen (veerboten) biedt het schip op zich wel meer ruimte, waardoor men minder snel genoodzaakt zal zijn om van boord te gaan. Indien het schip niet verder kan varen, zal in veel gevallen een reddingsactie nodig zijn (in internationaal verband wordt gewerkt aan het instellen van een "Safe Haven" aan boord van passagiersschepen).</p> <p>Bij benadering van het incident aandacht voor veiligheid van hulpverleners. Houd rekening met de windrichting. Bij een incident een 'sein veilig' geven, zodat hulpverleners weten dat ze het vaartuig kunnen benaderen.</p>
Meteo	Windrichting en –kracht in m/s, temperatuur, neerslag en verwachting korte en lange termijn.
Slachtoffers/Bevolking > Number of Casualties	Aantal mogelijke slachtoffers hangt sterk af van de grootte van het incident. Bepaal de triage (indien mogelijk). Noem overige betrokkenen (bijvoorbeeld burgers, schippers).
Omgeving/Effecten	Het incident kan effecten buiten het brongebied hebben. Hier dient aandacht voor te zijn. De effecten bij een incident kunnen tot ver in de omgeving reiken.
Communicatie	Mogelijk social media in de gaten houden, persbericht indien het incident (veel) belangstelling trekt. Voorlichting over het handelen van burgers (ramen en deuren sluiten, e.d.). Bij bovenregionale communicatie LMG 14-proces starten en gebruiken voor communicatie tussen leidinggevenden.
Betrokken diensten > Emergency Services	<p>Inzetvoorstel: Ovd-B, AGS, TS, Ovd-G, ambu, Milieudienst, RWS, politie basiseenheid.</p> <p>Regionaal: overzicht van inzetbare (opgeleid en getrainde) eenheden.</p> <p>Landelijk/specialistisch: Falck Risk, Bergers, CET (Crisis Expert Team) via RWS-LCM, RIVM.</p> <p>Bij melding van brand/gevaarlijke stoffen zouden de reddingsboten moeten worden gewaarschuwd die hiervoor het best geëquipeerd zijn. Rond het IJsselmeergebied zijn een aantal stations met vaartuigen met een vaste pomp, namelijk Urk, Enkhuizen en Marken. Als er reddingboten voor transport brandweer worden gebruikt, dan zijn deze in principe niet meer beschikbaar voor de SAR-taak. Daarom zou een GMK/KWC bij een brandmelding altijd twee eenheden moeten alarmeren, namelijk 1x SAR en 1 x transport brandweer.</p>
Leiding & coördinatie	<p>Procesverantwoordelijk: Brandweer. De Ovd-B heeft in het CoPI contact met de OSC.</p> <p>Aanvullende functionarissen in teams: Nautisch beheerder, Ovd-W (waterkwaliteit/waterkwantiteit) in CoPI, waterschap.</p>
Informatie & Resource management	<p>Korte beschrijving van de situatie: Effecten: Wat brandt er: Lading/Accommodatie/Machinekamer?</p> <p>Wat zijn de risico's: Brand blijft beperkt/Snelle branduitbreiding</p> <p>Aard van de lading, Explosiegevaar, Benodigde middelen, Verwachte ontwikkelingen.</p>

Proces	Wat (bijzonderheden op het water)
1. Bron- en emissiebestrijding	Een brandend schip wordt bij voorkeur geblust als het is afgemeerd. Nautisch verkeersmanager/havenmeester of Politie bepaalt de aanlegplaats. Bij de keuze van de ligplaats, anker- of aanlegplaats wordt er rekening mee gehouden dat geen of zo min mogelijk bevolking hinder ondervindt van de gevaarlijke stoffen. Zie IVS90 (via RWS) voor informatie over ladinggegevens en zie procedure 3 opvragen en advisering ladinggegevens (Handboek Incidentbestrijding op het water). De brandweer betreedt het schip niet als er brand is in de lading. Bij brand in de accommodatie en/of machinekamer gaat de brandweer op verkenning. Komt er bluswater in open water terecht: denk aan milieuaspecten, ook indien er een brand is op de wal. Het blussen gebeurt in overleg met deskundigen.
2. Redding	Zijn er mensen in nood? Start processen bij scenario Mens en dier in nood.
3. Ontsmetting	Aandacht voor branden waarbij bijvoorbeeld asbest betrokken is.
4. Acute gezondheidszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
5. Publieke gezondheidszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
6. Bewaking en beveiliging	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
7. Ordehandhaving	Aandacht voor het afzetten van het effectgebied. Omstanders op afstand.
8. Mobiliteit	Toegangs- en afvoerwegen voor de hulpverleners vrijgehouden. Geef locatie aan waar het schip kan worden afgemeerd om te worden geblust. Effectgebied is afgezet.
9. Handhaven netwerken	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
10. Opsporings-expertise	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
11. Interventie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
12. Opsporing	Volgt er wel/geen strafrechtelijk onderzoek.
13. Communicatie	De verantwoordelijkheid voor communicatie ligt tot GRIP 1 bij de Brandweer als procesverantwoordelijke. Vanaf GRIP 1 coördineert de veiligheidsregio namens de gemeente de voorlichting i.s.m. de hulpverleningsdiensten en de betrokken private partij(en) conform de normale GRIP-werkwijze. Afstemming met waterpartijen over de (strategische) boodschap moet hierbij plaatsvinden, dit kan in CoPI of ROT. Communiceer over de aard en omvang van het incident, bestrijdingsmaatregelen, gevaren voor de volksgezondheid en te verwachten ontwikkelingen. Doelgroepen zijn: de scheepvaart (via proces 18)/ bewoners/ omliggende bedrijven/pers.
14. Publieke zorg	Welke bedrijven/burgers hebben schade geleden. De omvang van de effectschade. Welke verzekeringsmaatschappijen zijn betrokken.
15. Evacuatie	Overweeg evacuatie indien er voldoende tijd is en ernstige effecten verwacht worden. SIS (Slachtoffer Informatie Systematiek) kan hierbij als middel dienen. Conform reguliere procesafhandeling.
16. Omgevingszorg	Met waterpartijen komen tot adviezen om het milieu te sparen. Omvang van de effectschade bepalen.
17. Search and Rescue	Zie scenariokaart 1 indien er ook sprake is van redding bij het incident.
18. Nautisch Verkeersmanagement	Bepalen van de aanlegplaats waar het schip kan worden afgemeerd om te worden geblust. Communicatie over de genomen maatregelen die van invloed zijn op het scheepvaartverkeer.
19. Beheer Waterkwaliteit	Als er veel (vervuild) bluswater in het open water komt, neemt de beheerder maatregelen om de effecten te beperken.
20. Beheer Waterkwantiteit	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.

Scenariokaart 5, Ordeverstoring

Multidisciplinaire aandachtspunten

Er is sprake van een ordeverstoring indien de dagelijkse orde aan boord van een schip verstoord is. Daarnaast zijn ordeverstoringen: grootschalige demonstraties en/of blokkades door belangengroeperingen (milieu, visserij, etc.).

Bij een incident veroorzaakt door relschoppers aan boord, zal het schip in principe doorvaren naar de haven. De kapitein waarschuwt de politie, die de relschoppers in de haven zal opwachten. Ook opvang van eventuele gewonden vindt plaats in de haven. Vindt de afhandeling niet in de haven maar op het open water plaats, dan verloopt de afhandeling en coördinatie via de afgesproken structuren.

LCMS (Methane & IM Verzamelplan)

Incident/situatie > Major incident > Exact location > Type of Incident	<p>OvD-P bepaalt in eerste instantie op-/afschaling. Verder volgens GRIP-regeling. Welke GRIP? Overwegen GRIP opschaling als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hulpverleningsdiensten van het land op het water optreden; • er duidelijke effecten zijn naar het land; • er op het water meerdere processen spelen; • er multidisciplinaire coördinatie noodzakelijk is; • langdurige inzet. <p>Afhankelijk van het incident besluiten de meetplanorganisatie op te starten.</p> <p>Locatie: afhankelijk van de melding, zie dekkingsplankaart op meldkamer met boeibestand en waternamen.</p> <p>Denk bij dit scenario aan de volgende mogelijke incidenten die met deze kaart zijn af te handelen: 5.1 Recreatie / 5.2 Partyboot / 5.3 Activisten op een vaartuig / 5.4 Stremming van de vaarweg / 5.5 Bij sluis/op de kant.</p>
Veiligheid > Hazards > Acces	Aandacht voor de sociale veiligheid van hulpverleners.
Meteo	Windrichting en -kracht in m/s, temperatuur, neerslag en verwachting korte en lange termijn.
Slachtoffers/Bevolking > Number of Casualties	Aantal mogelijke slachtoffers hangt sterk af van de grootte van het incident. Bepaal de triage (indien mogelijk). Noem overige betrokkenen (bijvoorbeeld burgers, schippers).
Omgeving/Effecten	Het incident zal beperkte effecten richting de omgeving hebben.
Communicatie	Mogelijk social media in de gaten houden, persbericht indien het incident (veel) belangstelling trekt. Bij bovenregionale communicatie LMG 14-proces starten en gebruiken voor communicatie tussen leidinggevenden naast de C2000-kanalen.
Betrokken diensten > Emergency Services	Inzetvoorstel: basiseenheden politie, Politie-vaartuig, OvD'en, CoPI bezetting. Denk aan: watergetrainde ME-pelotons. Regionaal zijn er overzichten van inzetbare (opgeleide en getrainde) eenheden.
Leiding & coördinatie	Procesverantwoordelijk: politie. De OvD-P heeft in het CoPI contact met de OSC. De leiding en coördinatie ligt bij GRIP 0 bij de OvD-P Aanvullende functionarissen in teams: Nautisch beheerder RWS.
Informatie & Resource management	<p>Bepalen omstandigheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • betreft recreatie, binnenvaart of zeevaart; • schip vaart of schip ligt aan de kant; • exacte locatie/wat is het onveilige gebied; • geschatte tijd waarin hulp ter plaatse kan zijn; • oorzaak ordeverstoring: <ul style="list-style-type: none"> o doelgroep (tegengestelde belangen), o alcohol-/drugsgebruik, o enz. • Weer: veiligheidsaspecten; • Personen: aantal betrokken personen.

Proces	Wat (bijzonderheden op het water)
1. Bron- en emissiebestrijding	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
2. Redding	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
3. Ontsmetting	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
4. Acute gezondheidszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
5. Publieke gezondheidszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
6. Bewaking en beveiliging	Moeten er specifieke personen op het water beveiligd worden.
7. Ordehandhaving	Overweeg mogelijke inzet watergetrainde ME-pelotons of de OG (ondersteuningsgroep) water. Regel opvang, Aanlandingsplaatsen en vervoer naar opvang.
8. Mobiliteit	Effectgebied is afgezet. Toegangs- en afvoerwegen voor de hulpverleners worden vrij gehouden.
9. Handhaven netwerken	Begidsen van vervoer naar opvang.
10. Opsporings-expertise	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
11. Interventie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
12. Opsporing	Afweging maken, volgt er wel/geen strafrechtelijk onderzoek.
13. Communicatie	De verantwoordelijkheid voor communicatie ligt tot GRIP 1 bij de politie als procesverantwoordelijke. Vanaf GRIP 1 coördineert de veiligheidsregio namens de gemeente de voorlichting i.s.m. de hulpverleningsdiensten en de betrokken private partij(en) conform de normale GRIP-werkwijze. Afstemming met waterpartijen over de (strategische) boodschap moet hierbij plaatsvinden, dit kan in CoPI of ROT. Communiqueer over de aard en omvang van de ordeverstoring. Hinder voor de scheepvaart. Te verwachten ontwikkelingen.
14. Publieke zorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
15. Evacuatie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
16. Omgevingszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
17. Search and Rescue	Zie scenariokaart 1 indien redding op het water een rol speelt.
18. Nautisch Verkeersmanagement	Aandacht voor het omleiden van het verkeer op het water bij een ordeverstoring.
19. Beheer Waterkwaliteit	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
20. Beheer Waterkwantiteit	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.

Scenariokaart 6, Ecologisch incident

Een ecologisch incident is een incident waarbij zich omstandigheden voordoen waardoor verstoring van het ecologische evenwicht door één van de andere scenario's, of door besmettelijke dierziekten ontstaat. Een virus of ziekte kan grote aantallen dode en/of zieke flora en/of fauna veroorzaken. Bij dit scenario is continue bewaking van de risico's voor de volksgezondheid van belang. Vooral het inperken en afschermen van de bron en het besmette gebied is in dit scenario van belang. Tevens is voorlichting een belangrijk deelproces.

LCMS (Methane & IM Verzamelplan)

Incident/situatie > Major incident > Exact location > Type of Incident	Welke GRIP?, Overwegen GRIP-opstapeling als: <ul style="list-style-type: none"> • hulpverleningsdiensten van het land op het water optreden; • er duidelijke effecten zijn naar het land; • er op het water meerdere processen spelen; • er multidisciplinaire coördinatie noodzakelijk is; • langdurige inzet. Afhankelijk van het incident besluiten de meetplanorganisatie op te starten.
Veiligheid > Hazards > Acces	Locatie: afhankelijk van de melding, zie dekkingsplankaart op meldkamer met boeibestand en waternamen. Denk bij dit scenario aan de volgende mogelijke incidenten die met deze kaart zijn af te handelen: 6.1 Aangespoelde vogels/dieren / 6.2 Veel zieke/dode dieren in het water
Meteo	Windrichting en –kracht in m/s, temperatuur, neerslag en verwachting korte en lange termijn.
Slachtoffers/Bevolking > Number of Casualties	Aantal mogelijke slachtoffers hangt sterk af van de grootte van het incident. Bepaal de triage (indien mogelijk). Noem overige betrokkenen (bijvoorbeeld burgers, schippers).
Omgeving/Effecten	Het incident kan effecten buiten het brongebied hebben. Hier dient aandacht voor te zijn. De effecten bij een incident kunnen tot ver in de omgeving reiken.
Communicatie	Mogelijk social media in de gaten houden, persbericht indien het incident (veel) belangstelling trekt. Voorlichting over het handelen van burgers (ramen en deuren sluiten e.d.). Bij bovenregionale communicatie LMG 14-proces starten en gebruiken voor communicatie tussen leidinggevend naast de C2000-kanalen.
Betrokken diensten > Emergency Services	Inzetvoorstel: RWS heeft regie vanuit CMIJ. Deskundigheid bij vogelopvang, Dolfinarium in Harderwijk en het CET (Crisis Expert Team) via RWS-LCM.
Leiding & coördinatie	Procesverantwoordelijk: RWS. In geval van nog levende dieren dient besluitvorming door Ministerie LNV plaats te vinden, als dieren dood zijn is RWS voor de afhandeling verantwoordelijk. Vanaf GRIP 1 coördineert de Leider CoPI de multidisciplinaire inzet op het water en op het land. Vanuit het CoPI heeft de Ovd-W contact met de OSC. Aanvullende functionarissen: Ovd-W voor Nautisch beheerder, waterkwaliteit en waterkwantiteit in CoPI en eventueel het Waterschap betrekken.
Informatie & Resource management	Welke diergroep betreft het? Wat is de omvang van het incident? Is er een aanwijsbare bron? Wat zijn de risico's voor de omgeving? Wat zijn de effecten naar land?

Multidisciplinaire aandachtspunten	
Proces	Wat (bijzonderheden op het water)
1. Bron- en emissiebestrijding	Inschakelen van vrijwilligers voor het opruimen. Bij nog levende dieren Ministerie LNV betrekken. Inschakelen gemeente voor het leveren van containers/zakken om dode dieren in te doen. Bepaal de verspreiding van dode/zieke planten en dieren.
2. Redding	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
3. Ontsmetting	Wijze van schoonmaken van dieren/mensen/water/oevers. Zie de SBV (Samenwerkingsregeling afhandeling Besmeurde Vogels) te raadplegen via het Noordzeeloket.
4. Acute gezondheidszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
5. Publieke gezondheidszorg	Maatregelen waarmee wordt voorkomen dat burgers met de verontreiniging in aanraking komen, zoals vis- en zwemverbod.
6. Bewaking en beveiliging	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
7. Ordehandhaving	Effectgebied afzetten. Voorkomen dat omstanders in aanraking komen met zieke dieren.
8. Mobiliteit	Toegangs- en afvoerwegen voor de hulpverleners vrijhouden.
9. Handhaven netwerken	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
10. Opsporings-expertise	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
11. Interventie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
12. Opsporing	Mogelijke betrokkenheid bij het achterhalen van de bron van het ecologisch incident.
13. Communicatie	De verantwoordelijkheid ligt tot GRIP 1 bij Rijkswaterstaat als procesverantwoordelijke. Vanaf GRIP 1 coördineert de veiligheidsregio namens de gemeente de voorlichting i.s.m. de hulpverleningsdiensten en de betrokken private partij(en).
14. Publieke zorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
15. Evacuatie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
16. Omgevingszorg	Zijn er risico's voor het milieu.
17. Search and Rescue	Zie scenariokaart 1.
18. Nautisch Verkeersmanagement	Genomen maatregelen die van invloed zijn op het scheepvaartverkeer.
19. Beheer Waterkwaliteit	Te verwachten schade aan milieu. Adviezen om milieu te sparen bij RWS-LCM / CET (Crisis Expert Team) verzamelen.
20. Beheer Waterkwantiteit	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.

Scenariokaart 7, Aanvaring en/of losgeslagen schip, object of lading

Door een aanvaring of bij het verliezen van lading kan de doorvaart van andere schepen in gevaar komen. Het lokaliseren en verwijderen van het schip, object of lading is hierbij hoofdzaak. Bij het stranden of aanspoelen van objecten en goederen kan het gaan om gevaarlijke en/of onveilige objecten. Het aanpassen van maatregelen hierop is van belang.

Opdrijvende materialen kun je met netten of kranen opvissen of borgen, eventueel ruimen wanneer ze aanspoelen. Baggeren, dreggen of borgen zijn opties bij zinkende stoffen en materialen. Daarnaast is het uitvoeren van onderzoek naar mogelijke (milieu)gevaaren en mogelijke oorzaak en gevolgen van het incident van belang.

LCMS (Methane & IM Verzamelplan)

Incident/situatie > Major incident > Exact location > Type of Incident	Welke GRIP?, Overwegen GRIP opschaling als: <ul style="list-style-type: none"> • hulpverleningsdiensten van het land op het water optreden; • er duidelijke effecten zijn naar het land; • er op het water meerdere processen spelen; • er multidisciplinaire coördinatie noodzakelijk is; • langdurige inzet. Afhankelijk van het incident besluiten de meetplanorganisatie op te starten. Locatie: afhankelijk van de melding, zie dekkingsplankaart op meldkamer met boeibestand en waternamen. Denk bij dit scenario aan de volgende mogelijke incidenten die met deze kaart zijn af te handelen: 7.1 In de vaarweg / 7.2 Gezonken / 7.3 Op oever/strand / 7.4 Vermist
Veiligheid > Hazards > Acces	Mogelijk gevaarlijke stoffen aan boord van een schip. Achterhaal de lading. Houd hiermee rekening bij benadering van het incident.
Meteo	Windrichting en –kracht in m/s, temperatuur, neerslag en verwachting korte en lange termijn.
Slachtoffers/Bevolking > Number of Casualties	Aantal mogelijke slachtoffers hangt sterk af van de grootte van het incident. Bepaal de triage (indien mogelijk). Noem overige betrokkenen (bijvoorbeeld burgers, schippers).
Omgeving/Effecten	Afhankelijk van de lading van het schip kunnen de effecten naar de omgeving groot of klein zijn. Om deze reden is het snel achterhalen van de lading van het schip belangrijk.
Communicatie	Mogelijk social media in de gaten houden, persbericht indien het incident (veel) belangstelling trekt. Bij bovenregionale communicatie LMG 14-proces starten en gebruiken voor communicatie tussen leidinggevendenden naast de C2000-kanalen.
Betrokken diensten > Emergency Services	Inzetvoorstel: Vaartuig van de Politie basiseenheid en/of RWS. Houd rekening met inzet van sleepboten.
Leiding & coördinatie	Procesverantwoordelijk: RWS. De OSC coördineert de inzet op het water. Vanaf GRIP 1 coördineert de Leider CoPI de multidisciplinaire inzet op het water en op het land. Vanuit het CoPI heeft de OvD-W contact met de OSC. Aanvullende functionarissen: OvD-W voor Nautisch beheerder, waterkwaliteit en waterkwantiteit in CoPI en eventueel het Waterschap betrekken.
Informatie & Resource management	Wat is er gebeurd ? Wat is de omvang van het incident? Zijn er personen gewond (betrek scenariokaart 1)? Wat zijn de gevolgen voor de scheepvaart en andere economische activiteiten? Is er een aanwijsbare bron? Is er alcohol of drugs in het spel, is er ruzie aan boord, kan er sprake zijn van een misdrijf?

Multidisciplinaire aandachtspunten	
Proces	Wat (bijzonderheden op het water)
1. Bron- en emissiebestrijding	Ladinggegevens. Schoonmaakactie bij aanspoelen lading op stranden en oevers, zie scenario 2.
2. Redding	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
3. Ontsmetting	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
4. Acute gezondheidszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
5. Publieke gezondheidszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
6. Bewaking en beveiliging	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
7. Ordehandhaving	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
8. Mobiliteit	Effectgebied is afgezet. Toegangs- en afvoerwegen voor de hulpverleners worden vrij gehouden.
9. Handhaven netwerken	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
10. Opsporings-expertise	Vastleggen waarneming. Bemonstering.
11. Interventie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
12. Opsporing	Opstarten van strafrechtelijk onderzoek.
13. Communicatie	De verantwoordelijkheid ligt tot GRIP 1 bij Rijkswaterstaat als procesverantwoordelijke. Vanaf GRIP 1 coördineert de veiligheidsregio namens de gemeente de voorlichting i.s.m. de hulpverleningsdiensten en de betrokken private partij(en). Conform de normale GRIP-werkwijze.
14. Publieke zorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
15. Evacuatie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
16. Omgevingszorg	Het oppakken van de effecten van de aanvaring op stranden vallen onder scenario 2.
17. Search and Rescue	Zie scenariokaart 1.
18. Nautisch Verkeersmanagement	Houd nabij havens rekening met de bevoegdheden van de Rijkshoer. Genomen maatregelen die van invloed zijn op het scheepvaartverkeer. Bij de afhandeling van incidenten waar een vaartuig bij is betrokken, zorgen dat Rijkswaterstaat, politie en (C-)VP met elkaar in contact zijn over bijvoorbeeld berging van het vaartuig.
19. Beheer Waterkwaliteit	Uitwisselen gegevens met Waterschap en gemeente.
20. Beheer Waterkwantiteit	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.

Scenariokaart 8, Ongeval op ijs/persoon door ijs

Onder dit type incident vallen ongevallen op het ijs en personen die door het ijs zakken.

LCMS (Methane & IM Verzamelplan)

Incident/situatie > Major incident > Exact location > Type of Incident	<p>Welke GRIP?, Overwegen GRIP-opschaling als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hulpverleningsdiensten van het land op het water optreden; • er duidelijke effecten zijn naar het land; • er op het water meerdere processen spelen; • er multidisciplinaire coördinatie noodzakelijk is; • langdurige inzet. <p>Afhankelijk van het incident besluiten de meetplanorganisatie op te starten. Ovd B/KWC overleggen indien verdere zoekacties worden stopgezet. Afschaling door de hoogst leidinggevende. SAR-proces wordt beëindigd door KWC.</p> <p>Locatie: afhankelijk van de melding, zie dekkingsplankaart op meldkamer met boeibestand en waternamen.</p> <p>Denk bij dit scenario aan de volgende mogelijke incidenten die met deze kaart zijn af te handelen: 8.1 Ongeval op ijs / 8.2 Perso(o)n(en) door het ijs</p>
Veiligheid > Hazards > Acces	<p>Houd rekening met onderkoeling van slachtoffer en hulpverleners.</p> <p>Bij benadering van het incident aandacht voor veiligheid van hulpverleners, o.a. onderkoeling en ongevallen met door het ijs zakken. Door het ijs kan bij het slachtoffer komen lastig zijn.</p>
Meteo	Windrichting en –kracht in m/s, temperatuur, neerslag en verwachting korte en lange termijn.
Slachtoffers/Bevolking > Number of Casualties	Aantal mogelijke slachtoffers hangt sterk af van de grootte van het incident. Bepaal de triage (indien mogelijk). Noem overige betrokkenen (bijvoorbeeld burgers, schippers).
Omgeving/Effecten	Het incident zal beperkte tot geen effecten naar de omgeving hebben.
Communicatie	Mogelijk social media in de gaten houden, persbericht indien het incident (veel) belangstelling trekt. Bij bovenregionale communicatie LMG 14-proces starten en gebruiken voor communicatie tussen leidinggevendena naast de C2000-kanalen.
Betrokken diensten > Emergency Services	<p>Inzetvoorstel: 1 x WO, 1 x TS, 1 x HV, 1 x OVD-B, 1 x ambu, KWC met 1x heli. Indien IJsselmeer dichtgevroren dan alleen SAR heli alarmeren. Indien niet dichtgevroren dan reddingseenheden. Bij vaartuigongeval politie ook alarmeren.</p> <p>Redmiddelen brandweer eventueel aangevuld met ijsvlet. Helikopter. Reddingsbrigades inzetbaar met specialistische middelen (o.a. overlevingspakken, brancards, drijflijnen). In sommige gebieden kan KNRM hulpverleners in overlevingspakken leveren, die assisteren in de redding op het ijs. (hierover dienen afspraken tussen KNRM en regionale brandweer gemaakt te worden) (Model Marken).</p>
Leiding & coördinatie	<p>KWC = Buitendijks (ruim binnenwater) Ovd B = Binnendijks</p> <p>Procesverantwoordelijkheid ligt in principe bij het KWC, maar als de KNRM niet bij een incident kan komen vanwege ijs, kan worden overwogen om de brandweer leidend te maken (oppervlaktereddingsteam of duikteam).</p> <p>Complicerende factoren: sterkte ijs, kruierend ijs, hulpverlening wel of niet op het ijs.</p> <p>Wat is er gebeurd, verwachte locatie en tijdstip aanlandingsplaats(en), aantal en toestand geredde personen, voortgang Search and Rescue, extra benodigd materieel.</p> <p>Aanvullende functionarissen: SAR-liaison in CoPi en Liaison OT Kustwacht in ROT.</p>
Informatie & Resource management	<p>Bepaal omstandigheden:</p> <p>- Aard incident, aantal personen, locatie, afstand tot landzijde, bereikbaarheid, locatie binnenwater, ruim binnenwater (buiten de dijken), complicerende factoren, sterkte ijs, kruierend ijs, hulpverlening wel of niet op het ijs</p> <p>Wat is er gebeurd, verwachte locatie en tijdstip aanlandingsplaats(en), aantal en toestand geredde personen, voortgang search and rescue, extra benodigd materieel.</p>

Multidisciplinaire aandachtspunten	
Proces	Wat (bijzonderheden op het water)
1. Bron- en emissiebestrijding	..
2. Redding	Standaard procedure duikinzet, oppervlakte redding, ijsduiken. OvD, duikploegleider en bevelvoerder bepalen op basis van risicoanalyse inzet. Startpunt en situatie ter plaatse is bepalend. In Marken, Zeevang en Elburg zijn hiervoor specifiek getrainde teams beschikbaar.
3. Ontsmetting	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
4. Acute gezondheidszorg	Buitendijks: Ambulancepersoneel komt niet op ijs. Binnendijks, alleen als het signaal veilig is gegeven.
5. Publieke gezondheidszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
6. Bewaking en beveiliging	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
7. Ordehandhaving	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
8. Mobiliteit	Verkeerscirculatie
9. Handhaven netwerken	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
10. Opsporings-expertise	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
11. Interventie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
12. Opsporing	Strafrechtelijk onderzoek (oorzaak).
13. Communicatie	De verantwoordelijkheid ligt tot GRIP 1 bij de Kustwacht als procesverantwoordelijke. Vanaf GRIP 1 coördineert de gemeente de voorlichting i.s.m. de hulpverleningsdiensten en de betrokken private partij(en).
14. Publieke zorg	Opvanglocatie, vervoer naar opvanglocatie: betrek de betrokken reder en/of oliemaatschappijen. I.s.m. de betrokken private partijen wordt de uitvaart verzorgd. Vanaf GRIP 3 registreert gemeente de slachtoffers.
15. Evacuatie	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
16. Omgevingszorg	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
17. Search and Rescue	Inzet Helikopter: Op ruim binnenwater is KWC verantwoordelijk voor search and rescue. Op binnendijks water kan een verzoek tot ondersteuning van de helikopter gedaan worden. (dag en nacht inzetbaar, uitzondering hierop is zeer slecht zicht en ijsvorming op de heli.
18. Nautisch Verkeersmanagement	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
19. Beheer Waterkwaliteit	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.
20. Beheer Waterkwantiteit	Geen bijzonderheden voor dit proces bij dit scenario.

Bijlage 5 Kaders en motivatie bijscholen en oefenen via de SAMIJ

Overeenkomst SAMIJ 2010

De Overeenkomst SAMIJ (art. 11) 2010 bepaalt, dat:

- Partijen bevorderen dat de in te zetten eigen hulpverleners, ter voorbereiding op een grote multidisciplinaire inzet, worden opgeleid en getraind zoals beschreven in het IBP IJsselmeergebied.
- Er zal 1 x per jaar een bestuurlijke oefening wordt gehouden, georganiseerd door een van de deelnemende veiligheidsregio's.¹⁸

Toelichting op de Overeenkomst SAMIJ

De toelichting op dit artikel uit deze overeenkomst luidt:

De Waterfunctionaris is belast met in het overleg met betrokken organisaties opstellen van multidisciplinaire OTO-plannen:

- Ieder SRWS¹⁹ oefent minimaal eenmaal per drie jaar het totale systeem van incidentbestrijding op het water;
- Iedere leidinggevende neemt eenmaal per twee jaar deel aan een opleiding, training of oefening die als onderwerp hulpverlening op het water betreft;
- Het totale meldkamersysteem wordt minimaal eenmaal per jaar getest met een meldings- en alarmeringsoefening.

Incidentbestrijdingsplan

In het IBP (2018) is het volgende opgenomen:

- Oefeningen in het kader van het IBP vallen onder de verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio's en crisispartners.
- Handreiking Multidisciplinair opleidings-, trainings- en oefenplan van project Waterrand wordt als kader gehanteerd voor het opleiden en oefenen.
- Vanuit de SAMIJ vindt de bovenregionale coördinatie plaats in de vorm van een Meerjaren Oefenbeleidsplan en oefenjaarplannen. Daarnaast worden grootschalige oefeningen in het kader van dit plan ondersteund. Het (Meerjaren)oefenbeleidsplan en oefenjaarplan dienen te worden ingebracht in monodisciplinaire OTO-plannen van veiligheidsregio's en andere partijen.

Algemene (wettelijk) kaders vakbekwaamheid

Het wettelijk kader van vakbekwaamheid vindt zijn basis in de bijzondere wetgeving van de verschillende netwerkpartners. Denk daarbij aan de Wet op de veiligheidsregio's en Waterwet. Daarnaast bestaat het Toetsingskader Multidisciplinaire Taakuitvoering Veiligheidsregio's die betrekking heeft op vakbekwaamheid bij multidisciplinaire crisisbeheersing.

¹⁸ In Beleidsplan OTO 2013-2017 wordt hiervan afgeweken door te zeggen dat voor het GBT, RBT het van belang is om kennis te hebben van (de ontwikkelingen rondom) incidentbestrijding op het water. Hiervoor organiseert de SAMIJ elke drie jaar een netwerkbijeenkomst voor alle bestuurders.

¹⁹ Betekenis: Samenhangend RisicoWaterSysteem

Wat is een Grootschalige Multidisciplinaire Oefening?

Een veiligheidsregio organiseert conform de wettelijke norm, jaarlijks een GMVO (Grootschalige Multidisciplinaire Veld Oefening). De GMO²⁰ in SAMIJ-verband kan de plek van een GMVO innemen. Hiermee wordt inhoud gegeven aan de verplichting om met een realistisch scenario het functioneren van de hulpverleningsdiensten in onderlinge samenhang te beproeven. Een GMVO sluit aan op de risico's die in het regionaal risicoprofiel zijn beschreven. Een veiligheidsregio kan kiezen voor het thema "incident op het water". De evaluatie richt zich alleen op het functioneren van de operationele eenheden op het water, gemeenschappelijk meldkamer (s) en het Commando Plaats Incident (GRIP 1). Leerpunten worden vooraf in kaart gebracht en gecategoriseerd aan de hand van de vooropgestelde leerdoelen. Evaluatie van een GMO levert input voor de volgende GMO.

Motivatie voor het houden van oefeningen op het water

De volgende argumenten onderbouwen het nut van het houden van de GMO en andere oefeningen:

- Het tempo en de dynamiek van het incident bestrijden op het water wijkt erg af van dat op het land.
- Er is veel minder ervaring met incident bestrijden op het water dan op het land.
- Wat men zelden doet, doet men zelden goed.
- Bij veelal bovenregionale incidenten zijn meerdere veiligheidsregio's, meldkamers en crisispartners betrokken. Dit maakt de hulpverlening complex.
- Processen die door verschillende partijen uitgevoerd worden mogen elkaar niet tegenwerken.
- Materiële innovaties, zoals schepen, gereedschappen, persoonlijke uitrustingstukken en het gebruik ervan dienen beoefend te worden in gezamenlijkheid met de hulpverlening die door andere crisispartners wordt uitgevoerd.
- Door personeelsverloop en doordat per oefening slechts een deel van de hulpverleners oefent is 1 x per vier jaar oefenen in een GMVO echt het minimale om een deel van de hulpverleners een ongeval op het water te kunnen laten 'voelen' waar dit type ongeval in afwijkt ten opzichte van ongevallen op het land.
- Door innovaties op het gebied van kennis van incidenten op het water, evaluaties van oefeningen en evaluaties van daadwerkelijke incidenten kunnen processen op het gebied van waterhulpverlening wijzigen. Het IBP wordt dan aangepast. Deze wijzigingen dienen dan wel beoefend te worden om de voortgang van de bestrijding van een incident op het water niet te hinderen.
- Kennen en gekend worden in de noodhulpverlening is essentieel zodat er geen drempels zijn in het persoonlijk contact en in de aanwezigheid van kennis van elkaars mogelijkheden en onmogelijkheden.
- Doelstelling bereiken, namelijk incidentbestrijding in het IJsselmeergebied te verbeteren en te borgen.

Begrip voor hoge oefenbelasting

Veiligheidsregio's hebben te maken met een toenemende oefenbelasting. Dat betekent dat de SAMIJ daar, op verzoek, rekening mee houdt. De oefenbelasting m.b.t. de GMO is verlaagd. Er wordt voor gekozen in plaats van iedere vier jaar, iedere vijf jaar een GMO te organiseren. De veiligheidsregio's met een wat kleiner watergebied zijn aan elkaar gekoppeld om samen de organisatie van de GMO en de organisatie van de Bijscholingsdag op te pakken. Verder zijn e-learning en table-tops opgenomen in het OTO-pakket van de SAMIJ.

²⁰ GMVO: Grootschalige Multidisciplinaire Veld Oefening, in SAMIJ verband een GMO genoemd.